

PEDAGÓGUSOK LAPJA

LXXII. ÉVFOLYAM
A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA
ÉS HÍRLEVELE – 2016. SZEPTEMBER 10.
ALAPÍTVÁ: 1945-BEN

8-9.

TANÉVNYITÓ

Vártuk? Igen. Mindenki, akinek valaha is hajszálnyi köze volt az iskolához, így van a szeptemberrel, a tanévkezdéssel. A mind fakóbbá váló augusztusi kék égbolt előcsalogatja a régi emlékeket, a találkozás örömét a régi osztálytársakkal, barátokkal. Ilyenkor egy pillanatra újra átéljük a felnőtté válás izgalmát, a ha már „nagyok leszünk, nem mondhatják meg nekünk, hogy mit csináljunk” tudatát, ami mögött ott lapult a „fagyaltleves” és a „csokoládéfőzelék” bizonyossága. (Ugyan, tegye már a szívére a kezét az, aki nem ábrándozott tökfőzelék helyett ilyen finomságokról gyermekkorában.) Azt gondolom, nincs ez másképp a ma gyerekeinél se.

No, és az új elsősök? Az óvodáskort épp csak egy cinegeugrással maguk mögött hagyók csodavarása, a „felsőbb iskolába” lépők izgatottsága most augusztus végén is szinte kézzel foghatóvá vált az iskolatáskák, füzetek és tollak vásárán, a bevásárlóközpontok, papírboltok standjainál. Látszott az arcukon, hisz ott vibrált bennük az új megismerésének ijesztő, és egyben izgató lehetősége, a csipetnyi félelemmel vegyes várakozás az új tanító névvel, tanárral, tantárgyakkal szemben.

De akár tagadják, akár nem, a pedagógusok is várják az iskolakezdést. Nemrég egyikük – aki már évek óta nem a katedrák zárt világában dolgozik – mesélte, hogy a tanévnyitóra igyekvő, az iskolába először belépő apróságok, az egyenruhában feszítő nagyobbak látványa mindig nosztalgiával tölti el. Ott vibrál benne az új arcok, új kis egyéniségek megismerésének izgalma, az embert formáló tenni akarás, a lehetőség tudata, hogy a keze alatt növekvő generáció értelme kinyitható a világra. Ezért gondolom, hogy a szeptember elsejét váró hangulat ott van azokban is, akik mindennapjaikat ma is a katedrán töltik. Él bennük a hit, hogy minden új év mindig ígéret és remény egyszerre. Hiszik, hogy jobb lesz az elmultnál!

Bennük azonban ott tornyosul a lapító bizonytalanság, a rajtuk kívül álló, ismert és egyelőre még ismeretlen gondhalmaz-teher is. Mert biztosan megint történik majd valami a fejük fölött, nélkülük döntenek az ő és a gyerekek életéről is.

A kormány állítja, át kell alakítani a magyar oktatás rendszerét, mert a nagyon gyorsan változó környezethez a tanítással alkalmazkodni kell. Az oktatási államtitkár elvárásként azt is megfogalmazta: a diákokkal meg kell szerettetni a tanulást, és el kell érni, hogy tudják alkalmazni az ismereteket a változó világban is.

Az állítás és az elvárás is akceptálható. Csakhogy, a magyar oktatás 2010 óta permanens átalakítás alatt áll. Ráadásul úgy, hogy a nagy hevíletben sikerült a ma világához lényegesen közelebb álló jelenéből majd százévnnyi visszarepíteni a múltba. Olyan direktívákkal, törvényekkel alakították, amelyeket ismeretlenek alkottak azok nélkül, akik tanítottak és tanultak. Ez pedig épp azt tette lehetetlenné, hogy a tanítás a nagyon gyorsan változó környezethez alkalmazkodhasson, és hogy a diákok megszeressék a tanulást. Ez a törvényhozó felelőssége volt.

A pedagógustársadalom nagy része a „ne szólj szám, nem fáj fejem” elve alapján csendben asszisztált mindehhez. Pedig az ő felelősségük is, hogy azok szavát, akik tiltakoztak ellene, még csak meg sem akarják hallani.

Így és ezért sok pedagógus olyan nagyon nem várta a tanévnyitót. Ahogy az iskolai mindennapok világát már ismerő, túlterhelt gyerekek se.

És most minden előről kezdődik. Az oktatási államtitkár arról beszél, hogy az elmúlt kilenc hónapban pedagógusokkal, oktatási szakemberekkel felmérték, mit kell megváltoztatni, hogyan akarják működtetni az iskolákat a következő időszakban, mit vár el a közösség az iskolarendszertől. Csakhogy mindez megint pusztán azok bevonásával zajlott, akik mindenben egyetértenek kenyéradóikkal. És hiába nőtt és nő a tüntetéssel, sztrájkjal, polgári engedetlenséggel tiltakozó pedagógusok száma, szavuk továbbra is csupán pusztába kiáltott marad.

Az ámitó ígéret ellenére továbbra is csupán látványgyezetetés folyik. Ha nem így lenne, miért alakult úgy, hogy bár a Pedagógusok Sztrájkbizottságának 25 pontjából 19-20 pontban egyezsége jutott az államtitkárság és az érdekvédelem, de a pontok többsége mégsem jelent meg jogszabályban. Vagyis a követelések ellenére például a tankerületek és az iskolák működését nem jogszabály, hanem a tankerület szervezeti és működési szabályzata határozza meg, és nem csökkentek a tanulói terhek sem. Az első és a második osztályban elvileg ugyan rugalmas tanmenetből taníthatnak a pedagógusok, de a Nemzeti alaptanterv követelményrendszerét nem változtatták meg, ahogy nem változott az oktatási törvénynek azon passzusa sem, hogy az intézmény csak 10 százalékban térhet el a kerettantervtől. Ez megint csak a törvényhozók felelőssége.

De továbbra sem kerülhető meg azoknak a pedagógusoknak a felelőssége, akik ha el- és megkeseredve is, de tovább szolgálnak, és asszisztálnak a döntéshozók szentesített törvényeihez. Mert nélkülük nincs az az erő, amely meghátrálásra tudja kényszeríteni a hatalmat!

Az idei tanévnyitóhoz ez is hozzátartozik.

Millei Ilona

A TARTALOMBÓL

Olvasóinkhoz!

Két új rovattal szeretnénk szélesíteni a Pedagógusok Lapja palettáját, mindketőhöz az Önök segítségére, aktív részvételére számítunk. Az egyikben, az „Itt a pedagógusok beszélnek” címűben a pedagógusok gondjairól, örömeiről számolnánk be. Kérjük, aki úgy érzi, a mindennapok során olyasmi történt vele vagy kollégáival, amit szívesen osztana meg másokkal, vagy csak azért, hogy mások okuljanak belőle, küldje el írását a millei@pedagogusok.hu emailcímrre. Szeptemberi számunkban a jelzett oldalcím alatt már olvashatják egy budapesti földrajztanár történetét a 9. oldalon. Októbertől meghívások alapján elindítanánk az „Itt a szakszervezet beszél” rovatot, amelyben a megyei elnökök ad majd tájékoztatást arról, szakszervezeti vonalon mi történt náluk az elmúlt hónapban. Elsőként Hajdú-Bihar megye mutatja majd be, mi történt náluk szeptemberben.

PSZ: nem lesz zavartalan ez a tanév sem

A köznevelési kerekasztal „még kéjes gondolat sem volt”, amikor 25 pontos követeléseikről már tárgyaltak a kormányval. A 30 perces tananyag propagálása teljes mértékben szakmaiatlan. (Galló Istvánné, a PSZ elnöke)

3

Tegyük vonzóvá az iskolát!

A magyar oktatásnak két fő problémája van: a finanszírozás és a túlságosan merev szabályozás. A változáshoz nagyon markáns kormányzati elhatározás kellene. (Laczkovich Miklós matematikus, az MTA rendes tagja)

5

Átalakításosdi

Az újabb és újabb, a közoktatás megújítását célzó kormányzati intézkedések, a változó törvények, rendeletek és az emiatt változó iskolai mindennapok nem ígérenk zavartalan tanévet. Az oktatási jogok biztosa szerint az elhúzódozó kormányzati reform megnehezíti az iskolák dolgát.

8

Feketén, fehéren a pedagógusok béremeléséről

A 2016. szeptemberétől érvényes bértáblát a PL – Jogi útmutató 1. oldalán találhatják.

1.

Kedves Olvasóink!

Ebben a lapszámunkban fordított időutazásra invitáljuk Önöket, a legfrissebb eseményekkel kezdjük, és haladunk időben visszafelé a 2015/16-os tanévzáróig.

Fejlesztjük együtt?

Gyakorlatorientált segédanyagnak nevezte a Nemzetgazdasági Minisztérium (NGM) szakképzésért és felnőttképzésért felelős helyettes államtitkára azt a „Fejlesszük együtt!” címmel elfogadott programtervet, amelyet a Magyar Tudományos Akadémia, felsőoktatási intézmények és szakmai szervezetek fogadtak el a természettudományi oktatás stratégiai fejlesztésének irányairól és módszereiről.

Odrobina László az M1 aktuális csatorna augusztus 19-ei műsorában elmondta: a világ jelenségeinek megértését segítő segédanyagról van szó, amely felhívja a figyelmet arra, hogy érdekes lehet a természettudomány. Az oktatási terv elektronikusan elérhető, a helyettes államtitkár ismertetése szerint szándékosan nem nyomtatták ki és adták ki tankönyvként, ugyanis így lehetőség lesz arra, hogy ha a tanárok saját prezentációkkal bővítik, akkor az más kollégáik számára is elérhető, egyfajta közösségi termék legyen.

Leszögezte: tisztában kell lenni azzal, hogy a mai gyerekek mások, mint a húsz évvel ezelőttiek, ezért elő kívánják segíteni a digitális oktatást is. Értékelése szerint a mai korosztályt már nem érdekli az, ami nem érhető el digitálisan.

Az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet honlapján elérhető dokumentum rögzíti: a magyar kormány prioritásként kezeli, hogy a versenyképesség javítása érdekében támogassa a műszaki és természettudományos műveltség fejlesztését, ezeknek a pályáknak a vonzóját, valamint a képzés korszerűsítését, összefüggésben az Európai Unió ajánlásaival.

A szakgimnáziumok 9–12. évfolyama számára szóló kerettantervben a 2016/2017-es tanévtől újonnan vezetnek be a komplex természettudomány tantárgyat, amelyet a tanulók a 9. évfolyamon heti három órában tanulhatnak. Az új tantárgy oktatását szeptember elsejétől a biológia, fizika, kémia vagy földrajz szakos tanár szakképzettséggel rendelkező pedagógusok végezhetik.

A komplex természettudomány tantárgy a természeti folyamatokkal kapcsolatos ismereteket tárgyalja és az ehhez kapcsolódó készségeket, képességeket fejleszti. MTI

Pedagógusnapi kitüntetések

Baranya megyében...

ARANY FOKOZAT: **Havasi Jánosné** (Komlói), óvónő, alapszervezeti titkár; **Rezsodovicsné Szabó Éva** (Pécs), óvodapedagógus, titkár; **Storcz Judit** (Pécs), óvodapedagógus, titkár; **Vetrő Lászlóné** (Pécs), óvodapedagógus, titkár.

EZÜST FOKOZAT: **Fuksz Veronika** (Szentlőrinc), tanár, alapszervezeti bizalmi; **Kissné Győrfy Adrien** (Mohács), tanár, alapszervezeti titkár; **Nagy Istvánné** (Szentlőrinc), óvónő, alapszervezeti bizalmi; **Vargáné Dévai Zsuzsanna** (Hidas), tanár, alapszervezeti titkár; **Kiss Dezsőné** (Pécs), tanár, alapszervezeti titkár; **Lasányiné Lévai Piroska** (Pécs), óvodapedagógus, titkár.

BRONZ FOKOZAT: **Lénárdné Bauhoffer Gabriella** (Mohács), tanár, alapszervezeti titkár; **Nagy Erzsébet Anikó** (Pécs), tanár, alapszervezeti titkár, járási titkár, IB-tag, kongresszusi küldött; **Szentiványiné Horváth Kornélia** (Szentlőrinc), tanár, alapszervezeti titkár, járási titkár, a segélyezési bizottság tagja; **Gajdócsi Levente** (Pécs), tanár, alapszervezeti titkár.

Így alakul a 2016/2017-es tanév

Megjelent a 2016/2017-es tanév rendjéről szóló miniszteri rendelet június 27-én a Magyar Közlönyben. A következő tanévben több tematikus hét is lesz majd az iskolákban, lesz többek között pénzügyi tudatosság és gazdálkodás hete, valamint digitális témahét is.

A tanítás szeptember 1-jén, csütörtökön kezdődött, és 2017. június 15-éig tart, a tanítási napok száma 182. A nappali oktatás munkarendje szerint működő szakgimnáziumban 180, gimnáziumban, szakközépiskolában és szakiskolában 181 nap. Az őszi szünet november 2-ától november 4-éig tart, a téli szünet december 22-étől január 2-áig. A tavaszi szünet április 13-ától április 18-áig tart majd.

A tanév rendje alapján lesz pénzügyi tudatosság és gazdálkodás hete 2017. március 6. és március 10. között, digitális témahét április 3. és április 7. között, valamint tartanak fenntarthatóság-környezettudatosság témahetet is április 24. és április 28. között.

A nevelési-oktatási intézmény a munkatervében meghatározott módon részt vehet a témahetekhez kapcsolódó programokon, továbbá a tantervben előírt, az adott témával összefüggő tanítási órákat, foglalkozásokat szervezhet a témahét keretében.

A miniszteri rendeletben meghatározott méréseket, értékeléseket a 2016/2017-es tanévben az Oktatási Hivatal szervezi meg május 24-én.

A mérés napja tanítási napnak minősül, amelyet az érintett tanulók a mérésben való részvétellel teljesítenek, további kötelező tanórai foglalkozás a művészeti és a testnevelésórák kivételével számukra nem szervezhető.

A hivatal 2018. február 28-áig országos, intézményi és fenntartói szintű elemzéseket készít, majd megküldi az intézményi szintű elemzéseket az intézmények vezetőinek, az intézményi és a fenntartói szintű elemzéseket a fenntartóknak, és a honlapján nyilvánosságra hozza. Az országos elemzést megküldik az oktatásért felelős miniszternek, aki ezt 2018. április 27-éig a kormányzati portálon nyilvánosságra hozza.

A két tanítási nyelvű általános iskolákban a hivatal 2017. május 31-ére szervezi meg a célnyelvi mérést. Az eltérő ütemű fejlődésből, fejlesztési szükségletekből fakadó egyéni hátrányok csökkentésére, továbbá az alapkészségek sikeres megalapozása és kibontakoztatása érdekében az általános iskolák 2016. október 10-éig felmérik azon első évfolyamos tanulók körét, akiknél az óvodai jelzések vagy a tanév kezdete óta szerzett tapasztalatok alapján az alapkészségek fejlesztését hangsúlyosabban kell támogatni, és ezért a tanító indokoltnak látja az ezt elősegítő pedagógiai tevékenység megalapozásához a diagnosztikus fejlődésvizsgáló rendszer alkalmazását.

Az igazgatók 2016. október 28-áig a hivatal által meghatározott módon jelentik a hivatalnak az érintett tanulók létszámát. A vizsgálatokat az iskoláknak a kiválasztott tanulókkal 2016. december 2-áig kell elvégezniük. MTI

OLVASD, ÉS ADD TOVÁBBI!

A Pedagógusok Lapja évi előfizetési díja 5 százalék áfával 4500 forint. Az intézmények banki átutalással (számlaszám: 11707024-20100456) fizethetnek elő, az egyéni érdeklődőknek csekket postázunk. Az egész oldalas hirdetés (A/4-es formában, fekete-fehérben) 120 000 forint, a félszáz oldalas 60 000, a negyed oldalas 30 000 forint. Minden egyes díjtételt 27 százalékos áfa terhel. A hirdetések beküldésének határideje: a megjelenési hónap 1. napja.

PEDAGÓGUSOK LAPJA

Az OKÉT tevékenységében részt vevő

Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) hivatalos hírlapja és hírlevele

Főszerkesztő: **Millei Ilona**

Technikai szerkesztő: **Márfiné Béczi Erika**

Szerkesztőség: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Telefon/fax: 322-8464

Levél cím: 1417 Budapest, Postafiók 11

Kiadja: a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája

1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Központi telefon: 322-8453

Felelős kiadó: **Galló Istvánné elnök**

Internet: www.pedagogusok.hu; E-mail: pedlap@pedagogusok.hu

Terjeszti: a Pedagógusok Szakszervezete. Évi előfizetési díj: 4500 Ft

Index: 26651 ISSN 0133-2260

PSZ: NEM LESZ ZAVARTALAN EZ A TANÉV SEM

A központosítás marad, noha kiderült, nem tesz jót a közoktatásnak

A Pedagógusok Szakszervezetének elnöksége országjárásba kezd szeptemberben, hogy személyesen győződjön meg arról, a kormány intézkedései milyen helyzetet teremtettek az iskolákban. A sztrájkbizottsági tárgyalások csak ezután kezdődhetnek meg az oktatási államtitkársággal. A PSZ a sztrájkbizottság tagjaként folytatni kívánja a tárgyalásokat, de ha a helyzet úgy kívánja, keményebb szakszervezeti eszközöktől sem riad vissza. Mindezt *Galló Istvánné*, a PSZ elnöke válaszolta újságírói kérdésre tanévnyitó sajtótájékoztatóján.

Galló Istvánné, a szakszervezet elnöke augusztus 31-ei tanévkezdő sajtótájékoztatóján azt mondta: a kormány kommunikációja szerint adottak a feltételek a tanévkezdéshez, szerintük ugyanakkor ez a tanév sem lesz zavartalan.

Rámutatott: a nyár folyamán az átalakításokról folyamatosan úgy nyilatkozott a kabinet, hogy azok a köznevelési kerekasztallal folytatott tárgyalások eredményeként születtek meg. A PSZ és a sztrájkbizottság ugyanakkor már 2015 decemberében írásban jelezte a problémákat, és eljuttatta a megoldási javaslatokat *Orbán Viktor* miniszterelnöknek. A köznevelési kerekasztal „még kéjes gondolat sem volt”, amikor 25 pontos követeléseikről már tárgyaltak a kormánnyal.

A tanulói munkaterhek csökkentése komoly követelésük volt, látszólag történtek lépések, rugalmas tanmeneteket tettek közzé. Ennek szépséghibája azonban, hogy a jogi háttere hiányzik, a Nemzeti alaptanterv követelményrendszere „érintetlen”. A 30 perces tananyag propagálása teljes mértékben szakmaiatlan – állapította meg.

Komoly fejlődést okoz

Kitért arra is, az intézményvezetőknek megoldhatatlan probléma, hogy az osztályfőnökök, munkaközösségi vezetők, diákönkormányzatot segítő pedagógusok órakedvezményben részesüljenek. A vonatkozó kormányrendelet értelmezése és alkalmazása egyaránt komoly fejlődést okoz – jegyezte meg, hozzátéve: az osztályfőnöki kedvezmény 53 ezer pedagógust érint.

Nincs előrelépés a pedagógusok kötelező óraszámában, az üres álláshelyek feltöltésében, nem tudtak megállapodni a tankönyvi monopólium megszüntetéséről sem.

A minőségi pótlék sem lett sikertörténet, ugyanis 2017-ben a béremelés utolsó részletét differenciálnák a célra, azaz nem különítették el több forrást a rendszerben. Nem rendezett a

nyugdíjasok továbbfoglalkoztatásának kérdése sem, az oktató-nevelő munkát segítők bérhelyzetének javítása csak részben történt meg – mondta. Az intézmények üzemeltetésében közreműködő technikai dolgozók sorsáról nem tudni, további foglalkoztatásuk nem megnyugtató a Klik átalakításával – tette szóvá az érdekvédő.

A szakképzés átalakításáról

Pozitívum, hogy az iskolai kötelező bentartózkodást eltörölték a pedagógusoknál, az intézményvezető hatáskörébe utalták, de a kötött munkaidő megmarad, tehát adminisztrálni továbbra is kell.

A szakképzés átalakításáról kiemelte: a szakmai és közismereti kerettantervek nagyon későn, csak két hete jelentek meg. A szakgimnáziumokban a természettudományi tárgyakat komplex módon kell oktatni, de sem a tanterv, sem a tankönyv nincs meg, és a pedagógusok sincsenek felkészítve – említett egy másik problémát. Nem a komplex tárggyal van a gond, hanem azal, hogy nem hagytak kellő időt a kidolgozásra. A közismereti tárgyak csökkenése miatt lesznek olyanok, akiket elbocsátanak, a szakmai tárgyakat tanítókból pedig várhatóan hiány lesz – jegyezte meg.

A Klebelsberg Intézményfenntartó Központ megszűnését felidézve kitért arra, hogy az új rendszerről, az 58 tankerületről konkrét, mindenre kiterjedő dokumentumot nem ismernek. A központosítás továbbra is fennmarad, noha erről az elmúlt évben kiderült, nem tesz jót a közoktatásnak. Az iskolák a tankerületnek mint egy hivatalnak a szervezeti egységei lesznek, azaz bármikor megszüntethetők, átalakíthatók. Az intézményvezetők kinevezésénél is más megoldásra van szükség, mert számtalanszor előfordul, hogy tantestületek nagy támogatása ellenére nem bíznak meg szakmai vezetőket – közölte.

PL-MTI

TANÉVNYITÓ TESTÜLETI ÜLÉSÉN IRÁNYT SZABOTT A PSZ ORSZÁGOS VEZETŐSÉGE

A Pedagógusok Szakszervezete Országos Vezetősége augusztus végén tanévnyitó testületi ülésen megtárgyalta és elfogadta a 2016–2017-es tanév feladattervét. A tanácskozáson a közoktatás átalakításáról tájékoztattott *Palkovics László* oktatási államtitkár, valamint *Pölöskei Gáborné*, a KK elnöke, majd válaszoltak az OV tagjainak kérdéseire. Az államtitkár felidézte, hogy a Pedagógusok Sztrájkbizottsága 25 pontjának nem mindegyikéről sikerült egyezsége jutni, ezért a tárgyalásokat folytatni kívánják. Pölöskei Gáborné, a Klebelsberg Központ elnöke beszélt a Klik átalakításáról, az 58 tankerületi központról, a gazdálkodásról. Az új szervezet létrehozását azért tartotta szükségesnek, hogy a döntések közelebb kerüljenek az intézményekhez.

Szűdi János, a PSZ szakértője a közoktatási intézményrendszerrel és fenntartókról, valamint az átalakítás jogi hátteréről tartott prezentációt. *Dr. Selmeciné dr. Csordás Mária* és *dr. Varga Mária Beáta* a 326-os Kormányrendelet módosításának munkajogi kérdéseiről konzultált a jelenlévőkkel.

KÖZÖS ÉRDEKÜNK

Nemzetközi fórum a szociális párbeszédéről a PSZ székházában

A Pedagógusok Szakszervezete volt a házigazdája az ETUCE (Európai Oktatásügyi Szakszervezeti Bizottság) által szervezett Európai Ágazati Szociális Párbeszéd projektje záró konferenciájának. A szociális párbeszéd fontosságát népszerűsítő tanácskozást 2016. szeptember 8-án tartották a Pedagógusok Szakszervezete budapesti székházában. A projektben Ciprus, Lengyelország, Litvánia, Bulgária és Magyarország közösen dolgozott. A külföldi vendégeken kívül a magyarországi szociális ágazati párbeszédben részt vevő 16 szervezet képviselője is meghívást kapott a rendezvényre.

Erős, független és demokratikus oktatási szakszervezetek létrejötte, munkájuk támogatása a célja az Európai Oktatásügyi Munkáltatók Szövetségének (European Federation of Education Employers, EFEE) – mondta a Paola Camilli, az ETUCE szociális párbeszédért felelős koordinátora. A tanácskozás célja, hogy a külföldi vendégek tájékoztatást adjanak az európai szociális ágazati párbeszédéről, és tájékozódjanak a magyarországi helyzetről.

Az utóbbiról – házigazdaként – a Pedagógusok Szakszervezetének elnöke, *Galló Istvánné* beszélt. Utalt arra, hogy 2010 után a kormány átalakította a köznevelés rendszerét, az átalakítás azóta is zajlik. Magyarországon törvények rögzítik a kormány egyeztetési kötelezettségét, de az érdemi párbeszéd sok esetben elmaradt, és ez ma is jellemző. A PSZ elnöke felidézte: a kormány és a pedagógusok sztrájkbizottsága 2013 januárjában megállapodást kötött, amelyben a kormány kötelezettséget vállalt az együttműködésre a szociális partnerekkel, de ebben még mindig vannak hiányosságok.

A cél a közös érdekek egyeztetése

A jelenlevők a nap folyamán előadást hallgattak meg arról, melyek a szociális párbeszéd célkitűzései európai szinten, melyek az alapjául szolgáló egyezmények, és az azokat követő jogszabályi fejlemények. Értésülhetek arról, hogy az európai szociális párbeszéd miként érvényesül ágazatközi szinten. *Caroline Buton*, a Nemzetközi Tanácsadó Testület (ICF) projektszakértője arról beszélt, a cél a közös érdekek egyeztetése a munkafeltételek javítása érdekében. A szociális párbeszéd – ami egyébként az integráció része – nemzetenként különbözhet, a lényege, hogy mindig paritásos alapon történjen. Ami fontos, hogy a képviselők sokakat reprezentáljanak, sokan álljanak mögöttük. Leszögezte, az Európai Unió pénzügyileg is támogatja a szociális párbeszédet. Beszélt arról, vannak még nyitott kérdések, például hogy milyen szerepe legyen a szociális párbeszédnek az európai folyamatokban, hogy szükséges azt újraindítani, de meg kell határozni a prioritásait. Illetve azt is, hogyan tudnak a nem-

zeti szociális partnerek hozzájárulni a folyamathoz. Szó esett arról is, hogy európai szinten többet kell foglalkozni az oktatás és a foglalkoztatás kérdéseivel, európai szinten tisztázni kell az egyes fogalmakat, mert az EU-ban nem mindenki érti ugyanazt egy-egy fogalom alatt. Felvetődött, hogy erősíteni kell a demokráciába vetett hitet, és az is fontos, hogy az oktatás révén integráljuk a menekülteket.

Jó kommunikáció nélkül nincs együttműködés

Sarah Kik, az Európai Oktatásügyi Munkáltatói Szövetség (EFEE) főtitkárszisztense előadásának középpontjában az állt, miként lehet erősíteni az európai ágazati szociális párbeszédet az oktatás területén. Mint mondta: „Jó kommunikáció nélkül nincs párbeszéd.” A vita nem mindig egyszerű, de érdekes megfigyelni, hogy az egyes országok problémái mennyire hasonlóak.

A szauna a finn sikerek titka?

Az ülésen a finn oktatási helyzetről beszéltek a finn szociális partnerek, egyikük a legnagyobb pedagógus-szakszervezet, az OAJ, másikuk a Finn Független Oktatási Szektor munkáltatóinak képviselője volt. Megtudtuk, az OAJ-nak igencsak impozáns, 90 százalékos a szervezettsége. Bár sokat kell tárgyalniuk politikusokkal, de egy politikai párthoz sem kötődnek, sőt mindenkivel együttműködnek. Mindezt a munkáltatói oldal képviselője is megerősítette, hozzátéve, ők az üzleti érdekeket is megpróbálják képviselni.

Azt is hallottuk, a tanárszak népszerű Finnországban még akkor is, ha a bérek nem túl magasak. A szakszervezet a bizonyságot, az autonómia és az együttműködés jegyében végzi a feladatát. Az oktatáspolitikai is számít rájuk, a törvénytervezetek kapcsán kikérlik a véleményüket, ezért a média őket keresi elsősorban egy-egy felvetődő kérdés kapcsán. A kollektív tárgyalások során pontosan tudják, hogy az önkormányzat a legerősebb munkáltató, no és a Nemzeti Oktatási Tanács, ami nem azonos az állammal, és nem változik négy-

évenként. A pedagógusbérekéről, a szociális juttatásokról – bár több kisebb szakszervezet is van – a legnagyobb érdekvédelmi szervezet tárgyal, a többiek „velünk vannak” – erősítette meg az OAJ képviselője. A rendszer hatékony, de sok időt vesz igénybe, amíg a kompromisszumok megszületnek.

Színfoltot jelentett, hogy megtudhatuk, abban, hogy az együttműködés a legfontosabb prioritás, jelentős szerepet játszott a finn szauna, ahol is a póré beszélgetések ugyanúgy közel hozták egymáshoz az embereket, mint a közösségért végzett közös munka, amelynél nem számított, ki gazdag és ki szegény. A modern társadalom már eltávolodik ettől, inkább az elhatárolódás és a szegregáció jellemzi – mondta az egyik finn szakember.

A PSZ 98 éve és a szociális párbeszéd

Szabó Zsuzsa, a PSZ alelnöke elmondta, a Pedagógusok Szakszervezete 2018-ban lesz százéves, vagyis 98 évet már adott a szociális párbeszédre. A szervezet prioritásait a Kongresszus határozta meg, ezek legfontosabbja volt az álláshelyek megmentése, az egyeztetés és háttértanulmányok nélküli törvényi változtatások kapcsán a hibák jelzése, sőt a megoldások felkínálása is. A PSZ úgy fogalmazza meg a problémákat, hogy azok elérjék a szülőket is. E téren a pedagógusdemonstrációk mutatták meg, sikerült eredményt elérni, a tüntetők között ott voltak a szülők is. Abban, hogy az oktatás gondjait ne csak a pedagógusok problémájaként kezelje a társadalom, a sajtó is a PSZ segítségére volt. Ugyanakkor szembe kell nézni azzal a problémával, hogy a pedagógustársadalom nehezen mozdítható, mivel egy munkáltató van, és a kollégák féltik az állásukat. Inkább nem is jelzik a problémáikat, csak ne legyen feszültség. Ugyancsak gondot jelent, hogy bár a kormánnyal folynak a tárgyalások, nem tudható, azok végeredménye a súlyos probléma megoldása lesz, vagy csak konzultációnak tekintik.

Paola Cammilleri, az ETUCE koordinátora úgy összegezte az ülésen hallottakat: „Az együttműködés mindig eredményt hoz.”

L. J. – M. I.

TEGYÜK VONZÓVÁ AZ ISKOLÁT!

Laczkovich Miklós: a nulladik lépés a tanári szakma becsületének a visszaállítása

A magyar oktatásnak két fő problémája van: a finanszírozás és a túlságosan merev szabályozás. A változáshoz nagyon markáns kormányzati elhatározás kellene arra nézve, hogy a helyzetet gyökeresen meg kell javítani. Ám annak, hogy ez a kormányban egy komolyan felmerülő program lenne, semmi jele nincs – szögezte le nyomatékosan beszélgetésünk során Laczkovich Miklós. A Széchenyi-díjas magyar matematikus, egyetemi tanár az MTA rendes tagja, akinek a valós függvénytan, a mértékelmélet és a paradox felbontások a kutatási területe. Egy felmérés apropóján mégis a közoktatási rendszert kritizálta júniusban az MTA-n. A miértről alább olvashatnak.

Az előzmény:

A Magyar Tudományos Akadémián Palkovics László oktatási államtitkár jelenlétében a természettudományok iskolai oktatásáról rendeztek előadássorozatot június 16-án. Ennek során az derült ki, a jelenlegi rendszert az akadémikusok többsége gyökeresen megváltoztatná. Az egyik legsikeresebb előadás épp Laczkovich Miklósé volt. A szélesebb nyilvánosság is úgy ismerte meg nevét, hogy a magyar sajtón végigszánguldt a hír: zúgott a taps az MTA-n, amikor egy kutató az oktatási rendszert kritizálta. Beszélgetésünk apropóját ez adta, és arra is kíváncsiak voltunk, matematikusként mégis hogy csöppent ebbe a szituációba.

– Miért foglalkozik egy matematikus a közoktatással?

– Az oktatást mindig nagyon fontosnak tartottam, a tanárképzésben nyakig benne vagyok 45 éve, amióta csak tanítok. Részt vettem például az új osztatlan tanárképzés kialakításában. Ám egyáltalán nem foglalkoztam volna a mai oktatással, ha az Akadémia matematikaosztálya – szembesülve azzal, hogy e tárgy tanítása mennyire problematikus – nem hoz létre egy akadémiai bizottságot annak érdekében, hogy megpróbálja orvosolni a problémát. Én az üléseken mindig felhívtam a figyelmet arra, hogy az MTA nem tudja orvosolni a bajt, azon egyszerű oknál fogva, hogy nem értünk hozzá. Mi nem tanítunk se általános, se középiskolában, pedagógiai képzettségünk nincs. Aztán meggyőzték arról, hogy mégiscsak nekünk a kötelességünk felmérni, hogy milyen a helyzet, mert a közoktatással az Akadémia munkája érintkezik a felsőoktatáson, és különösen a tanárképzésen keresztül. Látjuk, hogy akik beérkeznek a tanárképzésbe, milyen alulképzettek. Ironikus módon engem kértek fel ennek a bizottságnak az elnökének, amit én azzal a feltétellel vállaltam el, hogy tagjai elsősorban nem az akadémikusok közül kerülnek ki, hanem általános és középiskolai tanárokból. A tavaly novemberben létrejött bizottság első, decemberi megbeszélésén 21 általános és középiskolai tanár – akik közt vannak intézményvezetők, vezető tanárok, mesterpedagógusok, különböző szakértők, tankönyv-

szerzők – és négy akadémiai tag vett részt. Ennek a bizottságnak az volt a deklarált megbízása, hogy mérje fel a matematikai oktatás helyzetét Magyarországon jelenleg. Elhatároztuk, hogy kérdőívet küldünk ki az összes általános és középiskolai matematika-tanárnak és tanítónak, mert végül is ők tudják, hogy mi a helyzet.

– Ez a bizottság állította össze a kérdőívet?

– Igen, mi állítottuk össze a kérdőívet, száz tanár előzetes tesztelése és a módosítások következtében három hónapi munkánkba telt. Végül februárban az Oktatási Hivatal küldte ki az összes iskolának, és több mint 4 ezer tanár töltötte ki március 17-ig. A válaszokat feldolgoztuk. Az én meghívásom arra a júniusi konferenciára, amelyre ön céloz, ennek volt betudható. A bizottság elnökeként a kérdőív tanulságainak ismertetésére hívtak meg.

– Több mint 4200 tanár válaszolt. Hány matematikatanárból?

– Ezt csak tippelni lehet, furcsa módon nagyon nehéz pontosan megmondani, mert vannak kétszakos tanárok is. Mi úgy tippe- lünk, hogy körülbelül 15 ezer matematikatanító és -tanár lehet az országban, ez azt jelenti, hogy több mint a negyede kitöltötte.

– A kérdőív mit mutatott a magyar oktatás, illetve a magyar matematikaoktatás helyzetéről? Mi volt a tanulság?

– Mi a tanulságokat két dokumentumban is megfogalmaztuk. A szöveges választ kívánó kérdésekre adott válaszokból – például, hogy ők mit látnak legnagyobb problémának, mi a véleményük a tankönyvhelyzetről, a gyerekek terheléséről, a saját terhelésükről stb. – szöveges összefoglalót írtunk. A numerikus kérdésekre grafikon vagy ábra mutatja a választ. Ez megtalálható az Akadémia honlapján: [http://mta.hu/data/dokumentumok/iii_osztaly/2016/tanitoi_tanari_kerdoiv_osszegzes_2016%20\(1\).pdf](http://mta.hu/data/dokumentumok/iii_osztaly/2016/tanitoi_tanari_kerdoiv_osszegzes_2016%20(1).pdf)

– Ön a kérdőíves válaszok alapján személy szerint mit talál a legnagyobb problémának?

– A tanárok óraterhelését, ami szerintem teljesen elviselhetetlen. Emellett a leterheltség mellett egyszerűen lehetetlen minőségi oktatást végezni. A terhelésbe beleértem természetesen az adminisztráció elképesztő mértékét, ami eleve nonszensz. A másik probléma a teljes gúzsba kötöttség. Semmi szabadságuk nincs a tanároknak, ezzel szemben örületes kötelességeik vannak. Például a differenciált oktatás, amikor az osztályban van két nagyon hátrányos helyzetű, egy sajátos nevelési igényű, beilleszkedési nehézséggel küzdő gyerek, és a tanárnak azt meg kell oldania minden segítség nélkül. Ez teljes képtelenség.

– A tanárok a jövőben több szabadságot kapnak a tantárgyi kerettantervtől való eltérésben. A hagyományos, eddig megszokott tanmenetek mellett használhatnak egy rugalmasabbat is. Akár a tananyag harmadát is elhagyhatják. Ez elég lesz a valódi változáshoz?

– Észszerű, jó tantervek, észszerű, jó NAT és észszerű tanszabadság kell. Teljes szabadság nem lehet, mert az alsó tagozatból át kell menni a felsőbe, a felsőből gimnáziumba, le kell érettségiznie a gyerekeknek, a gimnáziumból egyetemre mennie. Ezek nagyon szoros keretfeltételeket adnak. De ezen feltételeken belül a tanárnak legyen szabadsága. És főleg a segítséget kell megadni számára. A tanulási, beilleszkedési nehézségekkel küzdő gyerekek tanításához nulla segítsége van, nincs kétánító rendszer az alsóban, nincsenek eszközök, nem fizetik ki a túlórákat. Ez képtelenség. Egyértelműen kiderült a kérdőívből, hogy a tanároknak több mint 2/3-a extra órákat tart. Vagy felzárkóztatja a gyengébbeket, vagy szakkört tart. Ezek nincsenek megfizetve, ezeket csak úgy szívességből végzik a tanárok. Ez így nem megy!

– Előadásában a finanszírozás problémáiról is szót ejtett...

– Az előadásom második felében a közoktatás általános problémáira tértem rá. Két konkrét csomópont, a szabályozás és a finanszírozás problémája köré épült. A finanszírozás problémájánál első dolgom volt, hogy megnéztem a KSH-t, és döbbenet láttam, hogy 2014-től megszűnt az adatszolgáltatás.

(Folytatás a 6. oldalon)

TEGYÜK VONZÓVÁ AZ ISKOLÁT!

(Folytatás az 5. oldalról)

Ezt nem akartam elhinni. Utánaolvastam, pontosan így van. A finanszírozás így került bele az előadásomba. Tudniillik, a finanszírozás nem a béreknél jelenik meg elsősorban, hanem olyan alapproblémákra hat például, mint a differenciált oktatáshoz szükséges támogatás, a kéttanítós rendszer, az eszközök, vagy hogy legyenek iskolapszichológusok. Sokszor a saját fülemmel hallom, hogy arra hivatkozik a kormányzat, a 26 óra heti tanóraszám egyáltalán nem olyan sok, mert Angliában is ennyi van. Tényleg ennyi van. Na de ott a tanár bemegy az órára, és ha egy gyerekkel nem tud mit kezdeni, mert rohangál, akkor behívja azt a pszichológust, aki pontosan arra van kiképezve, hogy foglalkozzon vele. A másik gyerekhez – aki egyáltalán nem képes felfogni az órának az anyagát – odahívja a második tanítót, aki külön foglalkozik vele. A dolgozatokat nem ők javítják, nekik nem kell megszervezni az osztálykirándulást. Ez a 26 óra nyugaton úgy néz ki, hogy bemegy, megtanítja, és hazamegy, kész. Nálunk ez úgy néz ki, hogy ez a 26 óra az 1/3-a annak, amit dolgoznia kell. Ez a finanszírozás problémája, nem az, hogy mennyi a pedagógus fizetése. Ez sokkal nagyobb összeg, ehhez eszközök kellene.

– **Ön szerint mi lenne a legfontosabb lépés, hol kéne kezdeni először a rendrakást?**

– Elkezdeni természetesen ott kell, hogy a pedagógusszakma vonzó legyen. Mivel most nem az, és a bemenet és a kimenet is olyan a tanárképzésben, amilyen, sokan nem tudják a gyerekeknek átadni azt a lelkesedést, hogy a tudás valami fontos, jó és örömteli dolog. Úgy tudom, nagyon nagy a fluktuáció is az iskolákban. Tehát a nulladik lépés a tanári szakma becsületének és vonzerejének a visszaállítása. A finnek így kezdték. (S bár tudjuk, az utóbbi években sok probléma van az oktatásukkal, de azt nem lehet elvitatni, amikor elkezdtek, sikertörténet volt. De most nem erről beszélünk.) Még ma is a tanári pálya az egyik legvonzóbb Finnországban a fiatalok között. Hányadik helyen van ma Magyarországon a pedagóguspálya?

– **Nálunk most a felsőoktatásba való jelentkezés alapján az óvodapedagógusi pálya volt a legvonzóbbak egyike. Gondolom a képzés rövidege, az ösztöndíjak, a fizetés-emelések miatt.**

– De nem a fizetésről van szó, hanem arról az egész rendszerről (a szabályozás teljes rendszeréről), amibe egy tanár belecsöppen! Belecsöppen, és két év múlva azt mondja,

hogy ezt nem lehet kibírni. Ehhez hozzátartozik az is, hogy nem fizetik ki a túlórát. Nem is értem, hogy ezt hogyan lehet elfogadni. Amíg a környezet olyan, amilyen, az általános közérzet olyan, amilyen, sosem lesz a pedagóguspálya vonzó! Amikor az előadásom végén a pedagógustársadalom általános közérzetéről beszéltem, az állításaimat konkrét tényekkel támasztottam alá. Amíg ilyen lesz a környezet, a nagy környezet, tehát az adminisztratív környezet, addig itt nem lesz változás!

– **Ma reggel (augusztus 22-én – a szerk.) olvastam egy hírt. Palkovics László oktatási államtitkár azt mondta, hogy hatékony, minőségi oktatást kell létrehozni, olyan rendszert, amely hű a hagyományaihoz, a gyökereihez, de egyúttal választ ad a jövő kihívására is.**

– Kitűnő célkitűzés, abszolút támogatom.

– **Akkor is, ha a magyar oktatási hagyomány hajaz a porosz iskola hagyományaira?**

– Én személyesen nem tapasztaltam meg a porosz iskola hagyományait, én a Fazekas Gimnáziumba jártam. Az első matematika tagozatos osztályba, ott egyáltalán nem a porosz szellem uralkodott, épp ellenkezőleg. Éppen, hogy a gyerekek kreativitását próbálták kibontakoztatni, szabadság volt, szenzációs légkör, hisz vitatkozhattunk a tanárokkal... Én ebben a hagyományban nőttem fel.

– **Most jön egy új ötlet, a természettudományos tárgyak oktatásának a megújítása...**

– Az elmúlt 30-40 évben állandóan ez megy: meg kell újítani. A tanárok attól mennek a falnak, hogy nem lehet két éven keresztül egyfolytában építkezni, mindig jön valami új ötlet. A természettudományok oktatásában most egy új vonulat az integrált képzés, vagyis hogy egyszerre, egyben kell tanítani a természettudományokat. Az én megítélésem szerint ez nyilvánvalóan megoldhatatlan. Nincs olyan tanárképzés, amely képes volna felkészíteni erre a tanárokat. Próbálkozni azzal, hogy 20 percig bejön a biológiatanár, aztán 20 percig a földrajztanár és 20 percig a kémiatanár, egyszerűen nevetséges. Ennek így semmi értelme nincsen. Vannak, akik szerint ezt meg lehetne oldani, de nyilván ehhez komoly kutatás kellene, és az oktatást teljes mértékben fel kellene forogni. Ez az egyik vonulat. A másik, hogy a gyakorlathoz közelebb kell vinni ezeknek a

tárgyaknak az oktatását. Nekem ezzel semmi bajom nincsen, a gyerekek látják, hogy mi az, ami őket körülveszi, hogy abban hogyan jelennek meg a természettudományok eredményei. Ez nagyon jó, de erre nem lehet az oktatást alapozni. Olyan tudást kell adni, ami intelligenciát és problémamegoldó képességet ad.

– **Mit kéne másképp csinálni?**

– Én matematikus vagyok, én a matematikai közoktatáshoz tulajdonképpen nem értek, mert nem vagyok tanár, de persze arról mégis van elképzelésem. Szerintem a gyerekek saját felfedezéseit kell előtérbe helyezni, hogy amennyire csak lehet, ők jöjjenek rá a dolgokra. Nem tényanyagot beléjük szkolni. Abban a pillanatban, hogy a gyerekek gondolkodni kezdenek, és rájönnek, hogy az milyen jó mulatság, a dolog totálisan megváltozik. Természetesen nem lehet mindent felfedezni, és vannak tények, amelyeket meg kell tanulni, de alapvetően mégiscsak arra kéne a hangsúlyt fektetni, hogy a gondolkodásuk és az intelligenciájuk fejlődjön. A tudomány hihetetlen mértékben fejlődik. Nem lehet mindent megtanítani. Meg kell tanítani őket arra, hogy nyitottak legyenek a világra, hogy ha érdekli őket egy terület, akkor ők maguk már tudják, hogy hogyan kell ott az alapszabályokat elsajátítani. Valamiféle nyitottság és intelligencia az, ami felé kéne az oktatást vinni.

– **Sokan azt mondják, hogy teljesen felesleges, hogy ugyanazokat a dolgokat tanulják meg a gyerekek alsó tagozatban, mint felső tagozatban, aztán gimnáziumban.**

– Ez nemhogy felesleges, de elkerülhetetlen! Pszichológiai alaptény, hogy kamaszkorban, 16 éves kor körül az absztrakciós képesség ugrásszerűen megnő. Egészen másképp gondolkodik egy 16 éves gyerek, mint egy nyolcéves. Azonban nemhogy nem szabad, de muszáj volna ugyanazt még egyszer, magasabb szinten tanítani!

– **Milyen egyéb tanulással járt a felmérés?**

– A kérdőív összefoglalása kapcsán számomra kiderült, hogy a problémák ellenére milyen sok fantasztikusan lelkes tanár van ma Magyarországon, akik mindennel dacolva próbálnak minőséget létrehozni. Szeretik a gyerekeket, éjjel-nappal dolgoznak, ez fantasztikus. Sok ezer ilyen tanár van Magyarországon. Azért ez nagyon biztató!

Millei Ilona

KI LEHET IGAZGATÓ?

Palkovics László: a hatékony, minőségi oktatás a cél

Hatékony, minőségi oktatást kell létrehozni, olyan rendszert, amely hű a hagyományaihoz, a gyökereihez, de egyúttal választ ad a jövő kihívásaira is – mondta Palkovics László oktatásért felelős államtitkár augusztus 19-én. Az államtitkár és Pölöskei Gáborné, a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (Klik) elnöke mintegy 250 köznevelési intézmény igazgatójának adta át kinevezését a Duna Palotában.

Palkovics László beszédében kiemelte: a szeptemberben induló tanév sok újdonságot és kihívást hoz, új feladatokkal, elvárásokkal kell szembenéznünk az átalakított tankerületek új vezetőinek, és új felelősséget kapnak az intézményvezetők is.

Kifejtette: a köznevelési rendszer kritikusainak hangját meghallva és az oktatási rendszer jobbá tételén dolgozó pedagógusok, diákok és szülők szavát meghallgatva közösen, együtt gondolkodva, a javaslatokat mérlegelve az elmúlt kilenc hónapban megfogalmazták azokat a lépéseket, amelyeket a versenyképesebb ok-

tatás érdekében mindenképpen meg kell tenni.

A három legkomolyabb kritika a diákok terhelését, az intézményvezetői jogköröket és a működtetői viszonyokat érte. Mindhárom kérdésben nagyot léptek előre, bár a feladatokkal még nem végeztek.

Palkovics László úgy vélte, a Klik átalakításával új viszonyokat teremtettek a fenntartói és működtetői területen, hatékonyabb és szolgáltató szemléletű rendszert alakítottak ki, amely az ország minden részében biztosítja a minőségi oktatáshoz szükséges feltételeket. A döntéseket közelebb vitték az iskolákhoz, több hatáskör a központtól a tankerületekhez és az iskolákhoz került. A diákok terhelésének csökkentése – egyelőre kis lépésekkel – szintén elkezdődött. Mivel a tartalmi kérdések átalakítása, az új Nemzeti alaptanterv elkészítése hosszabb időt vesz igénybe, szeptembertől az általános iskola első és második osztályát illetően tudtak változtatásokat bevezetni, a felsőbb tagozatok tananyagcsökkentése 2018-ban válik lehetségessé.

Az államtitkár arra is kitért, hogy az igazgatók jogkörének rendezésével az intézményvezetők érdekeltté válnak a költségvetés gazdálkodásában, és az igazgatók munkáltatói jogköre is erősödik.

Palkovics László hangsúlyozta: továbbra is a higgadt tárgyalásokban hisznek. Mindenkit partnerként várnak, és eddig is mindenkit meghallgattak. Lehet kritizálni, véleményt mondani, mert „a konstruktivitás és a nyitottság megvan ezen az oldalon”.

Arról is beszélt, hogy a köznevelés eredményessége azon is múlik, hogy motivált, kiváló szakmai kvalitású és elkötelezett vezetői, tanárai, dolgozói legyenek a rendszernek. Kiemelte: ma olyanok kapják meg intézményvezetői kinevezésüket, akik a jövőben felelős vezetőként tervezik, irányítják, ellenőrzik és értékelik az általuk vezetett intézmény szakszerű és törvényes működését, pedagógiai tevékenységét. Arra kérte a kinevezett igazgatókat, hogy éljenek azzal a vezetői szabadsággal, amelyet kaptak, és működjenek együtt a versenyképes magyar közoktatásért.

AZ EMMI SZERINT KÖNNYEBB A TANÉVKEZDÉS

A tanévkezdés könnyebb lesz a családok számára idén, mint korábban volt – közölte Novák Katalin család- és ifjúságügyekért felelős államtitkár augusztus 24-én egy budapesti sajtótájékoztatón. Palkovics László oktatási államtitkár jelezte: a szeptemberi iskolakezdés feltételei adottak, minden esetleges akadály elhárult.

Palkovics László elmondta: 320 ezer óvodás, 750 ezer általános iskolás, 210 ezer gimnazista, 210 ezer szakgimnazista és 96 ezer szakiskola számára kezdődik meg szeptember 1-jén a 2016/2017-es tanév.

Csaknem 3500 iskolába már kiszállították a tankönyveket, 720 iskola van még hátra. Összesen 12 millió tankönyvet csomagoltak be, ezek mintegy 10 milliárdos értéket képviselnek. Az általános iskolák 1–4. évfolyamán ingyenesek a tankönyvek, a diákok 67 százaléka térítésmentesen kapja meg a kiadványokat. Az 1–2. évfolyamon a tartós tankönyvek a gyerekeknél maradhatnak, a tanóra 45 perces lesz továbbra is, de a tananyagot 30 percben sajátítják el a diákok. A diákok terhelését illetően a köznevelési kerekasztal keretében folytatott tárgyalásoknak köszönhetően sokkal nagyobb lehetőség lesz arra, hogy eltérhessenek az iskolákban a tananyagtól. Az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet (OFI) rugalmas tananyagajavaslatakat dolgoz ki, és ezek folyamatosan kerülnek ki a honlapjára.

A Klebelsberg Központ adósságát gyakorlatilag kifizették, 91,5 mil-

liárd a központ költségvetése, ami ezt az évet lefedi, a jövő évi büdzséje pedig tovább nő. Az átalakítások nyomán az 58 költségvetési szerv januártól kezd működni. A pedagógusbérek 3,4-3,5 százalékkal nőnek szeptember 1-jével, ami 32 milliárdos növekményt jelent a költségvetésben, és 175 ezer embert érint. Emellett kétszer 35 ezer forint támogatást kaptak, illetve kapnak az oktatást segítő alkalmazottak, akik jövőre átlagosan 10 százalékos béremelésben részesülnek. Pályázaton 80 milliárdot fordítanak térségi iskolahálózat kialakítására, 50 milliárdot budapesti és vidéki iskolák fejlesztésére. Folytatódnak továbbá a tornaterem- és uszodaépítési programok is.

Novák Katalin család- és ifjúságügyekért felelős államtitkár jelezte: még várhatóan ezen a héten előrehozottan kiutalják a családi pótlékot, a gyermekgondozási segélyt (gyes) és a gyermeknevelési támogatást (gyet), ezzel augusztusban kéthavi családtámogatást kapnak a családok. A költségvetésben a családok anyagi támogatása idén 2010-hez képest 40 százalékkal nő. A személyi jövedelemadó (szja) egy százalékponttal csökkent, és jövőre a legfontosabb élelmiszerek áfája kisebb lesz. A gyermekétkeztetés támogatása is jelentősen bővült az elmúlt években. 2010-ben még 29 milliárdot fordítottak erre, 2017-ben 74 milliárdot irányoztak elő e célra. Három év alatt egyharmadával csökkentek a családok tankönyvekre fordított kiadásai. MTI

ORSZÁGJÁRÁSON A KLIK VEZETŐI

Háromhetes országjáró körútra indultak augusztus 24. után a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ elnöke és elnökhelyettese, akik a tanévkezdéssel és a fenntartói feladatok változásával összefüggő témákról tartanak értekezletet az iskolák igazgatóinak.

Pölöskei Gáborné elnök, valamint Magyar Zita elnökhelyettes minden intézményvezetővel személyesen találkozik. Minden tankerületben megbeszélést folytatnak az intézményvezetőkkel. Kiemelt cél, hogy szeptembertől az igazgatók pontosan és naprakészen ismerjék a rendelkezésükre álló pénzügyi kereteket. Az állami intézményfenntartó költségvetése biztosítja a fenntartással- működtetéssel kapcsolatos költségek fedezetét, az új szervezeti keretek között zökkenőmentesen fog alakulni az idei tanév, az új fenntartói szemlélet rugalmasabb és kiszámítható működést jelent az iskolák számára.

ÁTALAKÍTÁSOSDI

Mi rotyog a kormány közoktatási fazekában?

Az újabb és újabb, a közoktatás megújítását célzó kormányzati intézkedések, a változó törvények, rendeletek és az emiatt változó iskolai mindennapok nem ígérnek zavartalan tanévet. Bár néhány intézkedés csillapítani hivatott a februártól a tanév végéig tüntető és sztrájkoló pedagógusok elégedetlenségét, de a döntések jószerivel továbbra is elsősorban a kormány céljait szolgálják. Az oktatási jogok biztosa szerint az elhúzó kormányzati reform megnehezíti az iskolák dolgát. Félő, nem csak a biztos látja így. Az alábbiakban a legújabb változásokat gyűjtöttük csokorba.

Mit ígérnek a pedagógusoknak 2016 szeptemberétől?

- Július 29-én megjelent a Magyar Közlönyben a 326/2013. (VIII. 30.) számú Kormányrendelet módosítása.
- Egységesen állami kézben lesz az iskolák fenntartása és működtetése.
- A 2011-ben újjászervezett közoktatás alapja megváltozik, a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Klebelsberg Központtá alakul. A rendszer háromszintűvé válik: egy központ, a tankerületek, illetve az intézmények. 58 tankerületi központ. Ez utóbbiak vezetőit *Balog Zoltán* emberrierőforrások-miniszter július 19-én kinevezte. Ezek a központok 8 és 28 milliárd forintnyi költségvetéssel gazdálkodó szervek lesznek, amelyek a helyi ügyeket jobban tudják kezelni.
- A tankerületi központok vezetői január 1-jével látják el feladataikat, de már szeptember 1-jétől megbízott irányítóként munkába állnak, hogy lebonyolítsák az önkormányzatok által működtetett iskolák átvételét.
- Az új rendszerben az igazgatók illetékességet is fognak kapni, nem egyszerűen a tankerület utasításainak végrehajtói lesznek.
- Januárig fölállnak a tankerületi tanácsok olyan személyekből, akik a helyi érdekeket képviselik.
- Eltörölték a kötelező minősítését azoknak az ideiglenesen a Pedagógus II. fokozatban lévőeknek, akik a pedagógus-életpálya bevezetése előtt szakvizsgával rendelkeztek, és akiknek 2014. április 30-áig legalább 14 év szakmai gyakorlatuk volt, majd 2014 tavaszán feltöltötték az Oktatási Hivatal internetes felületére az egyszerűsített vagy teljes portfóliójukat. Nekik 2018. december 31-éig minősülni kellett volna. Ez azokra is vonatkozik, akiknek idén jelentkezni kellett a minősítésre.
- Módosult a pedagógusvégzettségű NOKS-dolgozók előmeneteli rendszere. Az Emmihez tartozó köznevelési intézményekben dolgozó, pedagógus-szak-képzettséggel nem rendelkezők kétszer nettó 35 ezer forintos bérén kívüli jutásban részesülnek. Januártól generálisan hétszázalékos béremelést is kapnak

az érintettek, és további három százalékot az intézményvezetők javaslatára osztanak szét, teljesítménykritériumok alapján. Az Emmi kezdeményezte, hogy ezt más minisztériumoknál is biztosítsák.

- A pedagógiai szakszolgálati intézményekben pedagógus-szakképzettséggel rendelkező, a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottakra is kiterjed az életpályamodell előmeneteli rendszere.
- Ősztől csökkenhetnek a követelmények az iskolákban, a tanórákon a pedagógusok bizonyos tartalmakat összevonhatnak, egyes témák tanítása pedig választhatóvá válik. Valamivel kevesebb kötelező új ismeretanyagot kell tanítani, hogy több idő jusson a képességfejlesztésre és gyakorlásra.
- Augusztus közepétől elérhetők a pedagógusok munkáját segítő tanmenetjavaslatok. Komplet, évfolyamonként két tanmenetjavaslat készült az OFI által kiadott tankönyvekhez. Ezek egyike a korábbiaknak megfelelő, egy pedig az új, rugalmas verzió. Az általános iskola alsó tagozatára kétszer 40, a felső tagozatára kétszer 66, a középiskolára pedig kétszer 56 darab tanmenet készült.
- A tanmenetjavaslatok ajánlások, és nem kötelezően választhatók. Szerepel bennük például, hogy melyek azok a tankönyvi tartalmak, amelyek elhagyhatók. A Nemzeti alaptantervben szereplő kompetenciákat nem lehet elhagyni.
- A tanárok tarthatnak képességfejlesztő és gyakorlóórákat is, illetve növelhetik az ilyen típusú tanórák számát. Témákat és ismeretanyagokat egy másik évfolyamra csoportosíthatnak át, ha úgy ítélik meg, hogy ezeket inkább más időszakban tanítanák.
- Szeptemberben hozzákezdenek a Digitális Oktatási Stratégia végrehajtásához.

Intézményvezetőknek

- Az igazgatókat nem a miniszter, hanem a Klebelsberg Központ vezetője nevezi ki, míg a tankerületi vezetőket a szakminiszter nevezi ki.
- Az iskolában való kötelező benn tartózkodást törölték, az intézményvezető hatá-

köre lesz annak meghatározása, hogy mit vár el a pedagógusoktól a heti 32 órás kötött munkaidőben.

- Az intézményvezetőknek vagyoni nyilatkozat-tétel törvényi kötelezettségük van. A jogszabályi változások értelmében a jövőben a köznevelési intézmény vezetője a költségvetésének keretei között gazdálkodási, továbbá munkáltatói jogokkal rendelkezik. Az iskolaigazgatónak a pedagógusok alkalmazásánál egyetértési joga lesz.

Diákoknak

- 2016 őszétől csökkenhetnek a követelmények az iskolákban, a tanórákon bizonyos tartalmakat összevonhatnak, egyes témák tanítása pedig választhatóvá válik a tanulói terhek csökkentése érdekében. A szeptembertől életbe lépő rugalmas tanmenetekre jellemző, hogy alkalmazkodnak a korosztály és a tantárgy sajátosságaihoz. A tervek szerint az első és a második évfolyamon csökkentett, 30 perces tananyag lesz majd a jövőben.
- Nem várható érdemi előrelépés a roma diákok jogellenesen elkülönített oktatásának ügyében, a gyerekeket a „szeretetteljes felzárkóztatás” örvé alatt továbbra is szegregált környezetben tartják.
- Az általános iskola 1–4. osztályában alanyi jogon, felső tagozatban rászorultsági alapon térítésmentesen járnak a tankönyvek. Az első két évfolyamon a tanév végén nem kell visszaszolgáltatni a tankönyveket.
- Az általános iskolák 2016. október 10-éig felméri azon első évfolyamos tanulók körét, akiknél az óvodai jelzések vagy a tanév kezdete óta szerzett tapasztalatok alapján az alapképességek fejlesztését hangsúlyosabban kell támogatni. Az igazgatók 2016. október 28-áig meghatározott módon jelentik a hivatalnak az érintett tanulók létszámát. A vizsgálatokat az iskoláknak a kiválasztott tanulókkal 2016. december 2-áig kell elvégezniük.
- A művészeti felsőoktatási intézmény által fenntartott nyolc évfolyamos gimnáziumokban a művészeti képzésre való felkészítés folyamán a tanulók nagy óraszámú részesülnek táncművészeti oktatásban, amely többszöröse a heti kötelező öt testnevelőórának. *(Folytatás a 9. oldalon)*

ÁTALAKÍTÁSOSDI

(Folytatás a 8. oldalról)

2017. január elsejétől

- Január elsejétől már nem megbízottként látják el a tankerületi központok vezetői feladataikat.
- Változnak az érettségi szabályok. A 2016. szeptember 1-jével szakközépiskolákban a 2017. május-júniusi érettségi vizsgaidőszakban kell első ízben kötelezően választandó vizsgatárgyként szakmai vizsgatárgyból érettségi vizsgát tenni. Január 1-jén lép életbe az ágazati érettségi vizsga, amely nemcsak emelt, hanem középszinten is szervezhető lesz.
- A kormány határozására növeli a Nemzeti Kiválósági Program ösztöndíjasainak számát.
- A két tanítási nyelvű általános iskolában a hivatal 2017. május 31-ére szervezi meg a célnyelvi mérést.
- 2017. január 2. és március 31. között az Oktatási Hivatal szakmai ellenőrzés keretében vizsgálja az iskolákban a közösségi szolgálat teljesítését és dokumentálását.
- Országos mérés, értékelés keretében a tanulók fizikai állapotának és edzettségének vizsgálatát az iskoláknak – az 1–4. évfolyamon, valamint a felnőttoktatásban tanulók kivételével – a nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő diákok esetében 2017. január 9. és április 30. között kell megszervezniük.

2017 szeptemberétől

Pedagógusoknak

- Átalakul a pedagógusok képzési rendszere. a továbbképzések az egyetemekhez kapcsolódnának, nem pedig cégek szerveznék azokat. Hat régióközpontot jelölnek ki. Az ott lévő iskolák továbbképzéséért az egyetemek lennének felelősek.
- A tanári pontrendszer változásairól még nincs végleges döntés, megtartanák a mérést, a jelenlegi tervek szerint továbbképzési krediteket kell majd gyűjteniük a tanároknak. Kötelezően meg lenne határozva, hogy egy negyvenéves életpályán milyen és mennyi továbbképzésre kell elmennie egy pedagógusnak. Képezhető lenne egyrészt az a terület, amelyben a pedagógus hiányt érez, de az iskolaigazgató is küldheti továbbképzésre.
- A tanév rendje alapján lesz pénzügyi tudatosság és gazdálkodás hete 2017. március 6. és március 10. között, digitális témahét április 3. és április 7. között, valamint tartanak fenntarthatóság-környezettudatosság témahetet is április 24. és április 28. között

Diákoknak

- A tervek szerint harmincperces tanórák lesznek (ennek megfelelő tananyagmennyiséget kell megtanítani) az általános iskola első és második osztályaiban.

2018-tól pedagógusoknak, diákoknak

- Új Nemzeti alaptanterv készül, amely 2018 szeptemberében lép hatályba. Módosulhat az iskolai szünetek hossza. Rövidebb lehet a nyári szünet, hosszabb a tavaszi és az őszi szünet. Nyáron úgynevezett tematikus heteket lehet tartani a gyerekeknek.

BEKÓDOLT FÁRADTSÁG

A szakképzés átalakításának hatása egy földrajztanárra

Ettől a tanévtől az új szakközépiskolák első évében a fizikát, a kémiát, a biológiát és a földrajzt egy úgynevezett komplex természettudományos tantárgy keretében oktatják majd. Nincs hozzá tankönyv, nem is lesz. A szakközépiskolák 9. évfolyamán tanító földrajz, biológia, fizika és kémia szakos tanároknak gyakorlatilag három munkanapjuk maradt arra, hogy a Magyar Közlönyben augusztus végén megjelent iránymutatás alapján felkészüljenek a tantárgy oktatására. A természettudományos órák rovására növelik a gyakorlati tárgyak oktatását is, így meglehetősen nagy a bizonytalanság ezen tárgyak szakközépiskolai oktatásának körében. Hivatalos felmérés nem készült, de hallani, sokan biztosabb révbe igyekeznek menekülni a szakképzésből, vagy elhagyják a pályát. Mi egy budapesti földrajztanárral beszélgettünk arról, hogyan alakul az ő élete a változások kapcsán.

– Budapesti földrajz szakos tanár vagyok. A szakképzés átszervezése a körülbelül 900 szakközépiskolában földrajzt tanító tanárral együtt engem is személyesen érint. A földrajz mint tantárgy csak azokban a szakközépiskolákban maradt meg, ahol bányászati, turisztikai, közgazdasági és földmérési ismereteket tanulnak a diákok, 95 százalékukban a 9. osztálytól már nem tanítják. Vagyis az eddig földrajzt tanító kollégáknak – ahogy nekem is – új utat kellett választanunk.

Miután az a középiskola, ahol eddig tanítottam, szintén szakközépiskolává lett, és csak heti 17-18 tanórát tudtak felajánlani erre az évre, úgy, hogy a földrajz mellett a szakiskolában olyan kiegészítő tantárgyakat is kellett volna tanítanom, mint például a természetismeret, én is váltani kényyszerültem. A következő évekre nézve ugyanis ez a 17-18 óra fokozatosan redukálódna, és lehet, hogy két év múlva már nulla óra lenne.

Én a továbbiakban egy alapítványi gimnáziumban próbálok boldogulni, úgy, hogy az alapítványi vagy magánszféra világáról valójában nincsenek tapasztalataim. (Az oktatási részemről azért vannak, persze...) Ott egy éves szerződésem van, heti 24 órára.

Azért a régi munkahelyemen is tanítani fogok részmunkaidősként földrajzt heti 9 órában. Ezt „önszorgalomból” vállaltam, mert az osztályokat, amelyeket eddig tanítottam, szeretném érettségig kísélni. Ugyanis a földrajz még mindig választható érettségi tantárgy az SNI-seknek, azoknak, akiket felmentettek matematikából vagy az idegen nyelv tanulása alól, vagy azoknak, akik bármiféle „disz”-szel – diszkalkulia, diszlexia, diszgráfia – rendelkeznek. Szerencsére ezt a lehetőséget még nem húzták ki akkor, amikor három évvel ezelőtt elvették az előrehozott érettségi lehetőséget ettől a tárgytól. Tehát az alapítványi iskolában 24, a volt iskolámban hét órát fogok tanítani hetente.

Ami a nehézséget jelenti, ott kezdődik minden – és ez még nem is teljesen lejátszott fejezet –, hogy az órarendet össze kell egyeztetni. Nyilván az erősebb kutya győz, jelen esetben a több órát adó iskola órarendjéhez idomulok, a kevesebb órát adó iskola órarendjét ehhez próbáljuk majd idomítani. Úgy fogják az órarendet igazítani, hogy át tudjak menni az óráimra. Az is lehet, hogy egy napon az egyik helyen két órára lesz, a másikon három. Bár nem mondanám, hogy olyan hatalmas problémát okoz számomra az átjárás, de biztos, hogy sok nehézsége lesz. Jelenleg tömegközlekedéssel 40–45 perc az átjárás... Ez rengeteg időkiesést jelent. Az pedig, hogy kocsival menjek, eszembe se jutna. Tömegközlekedve egyszerűbb, és kevesebb konfliktusforrás, gondolok itt a benzinpénzre, parkolásra. A közoktatásban felejtjük is el azt, hogy benzinpénz, az alapítványi iskolával pedig egyéves szerződéselem lesz, egy év alatt azért nagyon nem ugrál az ember.

Az biztos, hogy nagyon előre kell majd gondolkodnom, hogy technikailag működjön a dolog, hisz nálam kell lenniük azoknak az eszközöknek, amelyeket az órára beviszek.

(Folytatás a 10. oldalon)

BEKÓDOLT FÁRADTSÁG

(Folytatás a 9. oldalról)

Az is biztos, hogy a fáradtság benne lesz a pakliban. Ahogy az is, hogy ez az egész valamilyen szinten az oktatás kárára megy, mert akárhogy is nézzük, az ember teljesítőképességének van egy határa, ha azt eléri, akkor nem valószínű, hogy a legjobbat tudja kihozni magából. Persze az ember azért igyekszik! Én, ha a saját feladatkörömről beszélek, a 31 óra egy részét már rutinból meg fogom tudni csinálni, de egy pályakezdőt óva intenek attól, hogy ilyesmire vállalkozzon. Ugyanakkor lesz egy csomó új feladatom is, amelyekre ugyanúgy fel kell készülni a 34. vagy a negyven-valahányadik órában. Vagyis a 40 órás munkahét azért több mint 40 órás munkahét lesz, az tuti.

Mit jelent mindez a személyes életemre nézve? Mivel kevesebb lesz a szabadidő, nagyon remélem, hogy nem válik a család és a gyereknevelés kárára. Még jobban át kell gondolnom, hogy mire mennyi időt fordítok. Egy új munkahely egy csomó konfliktushelyzetet meg idegeskedést is jelenthet. Remélem, minél kevesebbet fog. Mivel pozitív személyiségnek gondolom magam, ettől különösebben nem félek. Persze azért foglalkoztat az, hogy egy új munkahelyre kerülök, nyilván szeretnék ott megfelelni. Kihívások vannak bőven. De közben meg szeretném azt a fajta életet élni, amit eddig éltem, nem szeretnék teljesen átváltozni amiatt, mert most hoztak egy új rendeletet. Valójában pedig egy-két új kihívásnak örülök is, mert nem árt, ha néha megkavarják az állóvizet, amiben a pedagógusok hajlamosak sokáig pancsolni. Azért ennyire és így nem kellett volna megkavarni!

A hazaszeretet a haza ismerete

Ha nem személyes oldalról közelítem meg a dolgot, inkább az országra, az itt élő emberek mentális állapotára, gondolkodására, ismeretanyagára nézve elkeserítő ez az egész. Szerintem inkább ez a borzasztó része ennek a dolognak. Én egyébként azzal sem értettem egyet, hogy a földrajz csak 9–10. osztályban volt kötelező tantárgy, mert a földrajz a tájékozódástól kezdve nagyon sok minden, ami az életünket komfortosabbá teszi. Ha ehhez nem értünk, akkor kevesebbek vagyunk, nehezebben értjük meg a dolgokat, beszűkül a világunk.

Én egyébként személyesen is azt gondolom, hogy a földrajz az élet minden területén szükséges. Úgy szoktam ezt megfogalmazni, hogy a földrajz az a tér, amely körülvesz. Ha ezt a teret nem ismerjük, akkor bajban vagyunk. Ezt persze más tantárgyaknál is lehet mondani, a történelemre például, hogy az meg az időt jelenti, de engem a földrajz érint meg, és az érdekel.

Sokaknál felmerül az iskolák közötti átjárhatóság ellehetetlenülése is. Mert ha valaki úgy gondolja, hogy szakközépiskola helyett mégiscsak gimnáziumba szeretne járni, akkor, mivel ezt a tantárgyat ő nem tanulta, a következő helyen pedig már kellene, hogy ismerje, hiányozni fog. És akkor az egyetemről még nem is beszéltem, ahol ilyen előképzettség azért enyhén szólva sem árt.

Szerintem az, ami most történik, tulajdonképpen butítása egy generációnak, és mindaddig, amíg ezt az intézkedést vissza nem vonják, vagy nem alakítják át, jelentős ismeretanyag tűnik el a diákok elől. A komplex természettudományos tantárgyba az óraszámcsökkenés mellett az ismeretanyagok töredéke, kb. az egyes természettudományos tantárgyaknak 10-10 százaléka fér majd bele. Ez nagyon-nagyon drasztikus, átgondolatlan csökkenés. A szakiskolában tanított természetismeret című tantárgy körülbelül ezt foglalta magába.

Nem tudom, hogy miért éri meg. Ha sarkítok, és azt a gondolatot viszem, amit sokan, akkor azt mondom, hogy azért, mert könnyebben befolyásolható egy alacsonyabb ismeretanyaggal rendelkező tömeg, mint egy műveltebb.

A nagyon patinás Magyar Földrajzi Társaság fel is szólalt e témában, sőt amikor márciusban megjelent a tervezet, petíciót indítottak. Tegnap megnéztem a honlapjukat, 11 ezer aláírásuk van. Az iskolában egyébként én is körbeadtam egy ilyen petícióívet, a tantestület majdnem egésze, mintegy 50 tanár aláírta. De nem tudom, hogy ennek bármiféle foganatja volt-e, vagy hogy a kormányzat részéről akár csak elgondolkoztak-e rajta.

Bennünket egészen kicsi gyerekkorunk óta arra neveltek, hogy tájékozódjunk a szűkebb környezetünkben, és az sem baj, ha a tágabb környezetünkben is tudunk. Arra neveltek, hogy a haza ismerete a hazaszeretet.

Természettudományos oktatásunk

Ettől a tanévtől átalakul a szakképzési rendszer, a jelenlegi szakközépiskolákból szakközépiskolák lesznek. De nem csupán nevükben változnak az intézmények, a szakközépiskolák a közismereti tárgyak rovására több órát tanítják majd a szakmai tárgyakat. Az eredeti elképzelés az volt, hogy a diákok csak a szakmájukhoz szükséges természettudományos tárgyakat tanulják, a többi ne. (Esetleg, ha módosítani szeretnének a pályájukon, más intézményekbe járjanak át vendéghallgatóként az ahhoz szükséges tantárgyak tanulásaért.) Ám a nagy felháborodás miatt változtattak a koncepción: a 9. évfolyamon bevezetnek egy ún. „science”, vagyis összevont természettudományos tárgyat. Vagyis a fizikát, a kémiát, a biológiát és a földrajzot egy tárgyként oktatják majd. (A szakmunkásképzésben ugyan már ismert egyfajta összevont természetismeret, de a gyakorlat azt mutatja, ebben az a tárgykör domborodott ki jobban az órákon, amelyik a tanár szakterülete volt.)

Komplex természettudományos (science) tantárgy eddig – ahogy szakközépiskola se – nem volt. Sőt erre a tárgyra képzett tanár sincs. Hogyan fogják tanítani? Tankönyv még nincs, és a tanítandó anyag részletei sem ismertek pontosan. Tankönyv helyett csupán egy tanári segédanyag alapján kell a komplex természettudományt tanító tanároknak órát adniuk. Ez néhány nappal a tanévkezdés előtt került fel a Nemzeti Köznevelési Portálra. A digitális tananyag még nem a végleges verzió, azt a tanév során a szakma, a tanárok és a diákok visszajelzései, javaslatai alapján fogják módosítani. A tantárgy oktatásának módszertanáról az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet tart majd szeptembertől felkészítőt.

A szakközépiskolák 9. évfolyamán tanító földrajz, biológia, fizika és kémia szakos tanároknak gyakorlatilag három munkanapjuk maradt arra, hogy a Magyar Közlönyben augusztus végén megjelent iránymutatás szerint felkészüljenek a komplex természettudományos tantárgy oktatására.

A Magyar Földrajzi Társaság úgy látja, leginkább a földrajz szorulhat ki az iskolákból, mert csak kevés intézményben maradna meg önálló tantárgyként. A szakmai szervezetek továbbra is a rendszer újragondolását sürgetik. A Pedagógusok Szakszervezete az összevont természettudományos tantárgyat önmagában nem tartja elvetendő elképzelésnek, de úgy véli, egyik napról a másikra nem lehet bevezetni. A szervezet azt kérte, halasszák el egy évvel az új rendszer bevezetését, azonban ezt a kérést a kormány visszautasította.

A felvételi bizottsága szerint a korábbi években kisebb volt az érdeklődés az új iskolatípusok iránt. A szakközépiskolákban minden második hely betöltetlen maradt.

A KLIK FIGYEL, JÓVÁHAGY, IRÁNYT MUTAT

Kijött a Klebelsberg Központról szóló rendelet

Bár az Országgyűlés csak június 13-án fogadta el az oktatási törvényeket módosító csomagot, a Magyar Közlönyben már június 10-én megjelent az új Klebelsberg Központ feladatait, jogköreit szabályozó kormányrendelet. A korábbi Klik területi szervei 2017. január 1-jével kiválnak, és az adott tankerületi központba olvadnak be.

Megjelent az állami intézményfenntartás átalakításáról, a tankerületek létrehozásáról, valamint a Klebelsberg Központról szóló kormányrendelet pénteken a Magyar Közlönyben. Eszerint 59 tankerületi központ jön létre.

Kiválás, utódlás, új név

A kormányrendelet részletesen rögzíti a Klebelsberg Központ (korábbi Klebelsberg Intézményfenntartó Központ) mint oktatási központ feladatait és átalakítását.

A Klebelsberg Intézményfenntartó Központból a területi szervei 2017. január 1-jével kiválnak, és az adott tankerületi központba olvadnak be. A Klik ettől az időponttól Klebelsberg Központ néven működik tovább.

A köznevelési intézmény fenntartói jogait és kötelezettségeit tekintve 2017. január 1-jétől a Klik jogutódja az a tankerületi központ, amelynek meghatározott feladatellátási területén a köznevelési intézmény székhelye található.

A tanárok a tankerületekhez kerülnek

A köznevelési intézményben dolgozó pedagógusok, a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítők, a gazdasági, ügyviteli, műszaki és kisegítő munkakörben foglalkoztatottak, illetve a fenntartással és működtetéssel összefüggő feladatokat ellátó személyek átkerülnek az illetékes tankerületi központ állományába szintén 2017. január 1-jével.

Középirányító lesz a Klebelsberg Központ

A központ középirányító szervként érvényesíti, illetve – módszertani segítséget is nyújtva – érvényesítteti a tankerületi központok tevékenységében a közfeladatokat ellátására vonatkozó követelményeket. Számon kéri az erőforrásokkal, a tankerületi központ költségvetésével, létszámával, a kezelésében vagy használatában lévő vagyonnal való szabályszerű és hatékony gazdálkodást.

Felterjeszti a tankerületi központok éves költségvetési javaslatát az oktatásért felelős miniszternek, elkészítteti a tankerületi központok éves költségvetési beszámolóját, és gondoskodik annak határidőre történő benyújtásáról, felülvizsgálatáról, majd az irányító szerv felé történő továbbításáról.

Figyeli a feladatok teljesítését és a költségek alakulását

Meghatározza a tankerületi központok gazdálkodásának keretszabályait, valamint szervezi, irányítja és ellenőrzi a tankerületi központok gazdálkodását. Meghatározza továbbá a tankerületi központok előirányzatainak felhasználására vonatkozó irányelveket, figyelemmel kíséri a költségvetés végrehajtását, illetve az ellátandó feladatok teljesülését.

Szükség esetén javaslatot tesz az oktatásért felelős miniszter felé az erőforrások tankerületi központok közötti átcsoportosítására, illetve egyéb intézkedésre, folyamatos nyilvántartást vezet a tankerületi központok gazdálkodásáról, különösen az előirányzatokkal és létszámmal való gazdálkodásról. Gondoskodik az irányadó jogszabályok betartásáról, illetve betartatásáról, szükség esetén javaslatot tesz a jogszabályi előírások kiegészítésére, pontosítására az irányító szerv felé.

Jóváhagyja az szmsz-t

Jóváhagyja a tankerületi központ szervezeti és működési szabályzatát, illetve – a köznevelési intézményeknek a jogszabályban előírt belső szabályzatait ide nem értve – a kötelező belső szakmai szabályzatát –, továbbá a fenntartói tevékenységére vonatkozó éves munkatervét.

Ellenőrzi az államháztartással összefüggő közérdekű és közérdekből nyilvános adatok közzétételének, illetve igényre történő szolgáltatásának tankerületi központok általi végrehajtását. A beszer-

zéseket központosított módon folytathatja le, a tankerületi központokra vonatkozó vagyongazdálkodási stratégiát és beruházási tervet készíti, meghatározza a tankerületi központok informatikai stratégiáját, kommunikációs tevékenységét.

Szakmai iránymutatást ad

A központ szakmai iránymutatást ad a tankerületi központok fenntartói feladatainak egységes ellátásához szükséges továbbképzési tervek elkészítéséhez, gyűjti a tankerületi központok által alkalmazott jó gyakorlatokat, és ezek alapján a tankerületi központok részére ajánlásokat fogalmaz meg, koordinálja a Klebelsberg Központ és a tankerületi központok vonatkozásában az egységes státuszgazdálkodás rendszerét.

A központ ellátja a Klebelsberg Képzési Ösztöndíj működtetésével kapcsolatos feladatokat is.

Harminc napon belül intézkedik a miniszter

Rögzítették, hogy a tankerületi központ gazdasági szervezettel rendelkező központi költségvetési szerv, amelyet tankerületi igazgató vezet. Kinevezésének feltétele felsőfokú végzettség és szakképzettség, legalább öt éves vezetői gyakorlat, és pedagógus-, közigazgatási vagy jogi szakvizsga.

A rendelet hatálybalépését követő 30 napon belül az oktatásért felelős miniszter a Klik elnökének javaslatára intézkedik a tankerületi központok létrehozásáról, az igazgató felkéréséről, az igazgató és a tankerületi központ gazdasági vezetője kinevezéséről, megbízásáról. 2016. december 31-éig őket az oktatásért felelős miniszter nevezi ki, menti fel, bízza meg, illetve vonja vissza a megbízást. Az igazgatóval és a tankerületi központ gazdasági vezetőjével kapcsolatos egyéb munkáltatói jogokat a Klik elnöke gyakorolja.

Újratervezés

A Klebelsberg Intézményfenntartó Központból (Klikből) 2017. január 1-jével Klebelsberg Központ lesz, az eddigi 198 tankerület 58 tankerületi központtá alakul át. Az új centrumok vezetőinek 2016. július 19-én adta át a megbízólevelet Balog Zoltán, az Emberi Erőforrások Minisztériumának vezetője. A megújulást a régi tankerületi vezetőkkel képzelel el a Klik, az 58 tankerületi vezetőből 51-en a régebbi megbízottak közül kerültek ki. Az iskolák, a pedagógusok és a diákok száma, valamint a közlekedés feltételei alapján megtörtént a tankerületi központok kijelölése is. Ahogy

Pölöskei Gáborné, az intézményfenntartó elnöke fogalmazott: a megyehatárokat nem lépték át, de van, ahol egy új tankerületi központ 2-3 járást is integrált. Az elnök szerint a január 1-jétől létrejövő, új fenntartói szervezet a jövőben nem nevezhető Kliknek, mert lényegesen megváltoznak a hatáskörök, és jobban érvényesülnek majd a helyi igények. Az iskolák költségvetésének kialakítására tervezési programot készítettek: beárazták az intézményeket, és ehhez igazították a gazdálkodásukat. A döntések nagy része arról, hogy mit szeretnének, az iskolákban fog születni.

A TÚLSZABÁLYOZÁS CSIMBORASSZÓJA

Galló Istvánné: nem garantált, hogy az átalakítások az iskolarendszert szolgálják

A Pedagógusok Sztrájkbizottsága (melynek tagja a Pedagógusok Szakszervezete, a Magyar Köznevelési és Szakképzési Szakszervezet és az Oktatási Vezetők Szakszervezete) tanévzáró sajtótájékoztatón értékelte az elmúlt tanévet június 14-én. *Galló Istvánné*, a PSZ elnöke szerint az állami intézményfenntartás átszervezésével a lényeg továbbra sem változik: ezentúl is központi lesz az irányítás és a finanszírozás.

Galló Istvánné ismét felrótta, a módosított köznevelési törvénybe nem kerültek bele azok a pontok, amelyekről a sztrájkbizottsági tárgyalásokon egyeztettek, és úgy tűnt, az álláspontok közeledtek.

Kiemelte: mozgalmas évet zárt a köznevelés. Felidézte, a problémák novemberben kerültek felszínre, amikor a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (Klik) elérkezett a működőképesség határára, hónapokkal csúsztak a bérek, az érettségi vizsgadíjak, nőttek a kifizetetlen számlák.

Kitért arra, hogy a PSZ novemberben fórumot rendezett, amelyen pedagógusok mondták el, milyen problémákkal kell megküzdeniük a mindennapokban. Decemberben a PSZ kongresszusa három fontos dokumentumot fogadott el. Az egyik a helyzet elemzése volt, a második a megoldandó problémákra kidolgozott javaslatcsomag, a harmadik pedig az, amely a PSZ elnökét arra hatalmazta fel, hogy – a sztrájkbizottság tagjaként – tárgyaljon az Emmivel. A határozat arra is felhatalmazást adott, hogy amennyiben a tárgyalások nem vezetnek eredményre, szervezzen demonstrációt, tüntetést, illetve végső esetben sztrájkot. A PSZ javaslatcsomagjáról a sztrájkbizottság az Emberi Erőforrások Minisztériumával 12 alkalommal, a Nemzetgazdasági Minisztériummal (NGM) öt alkalommal tárgyalt, mintegy 50 munkaórán.

Galló Istvánné közölte, a 25 pontos követeléseiből 19 pont esetében megállapodás közelébe kerültek. A köznevelési törvényben azonban mégsem rendezték a miniszter egyeztetési kötelezettségét, és nincs olyan kijelölt középiskola, amely felveszi a tanulót, ha annak felvételi jele bármilyen okból nem sikerül. Megjegyezte: a pedagógusok

bérfejlesztésénél a köznevelési törvény módosítása alapján az utolsó béremelés összegét differenciáltan lehet majd odaadni, azaz lesz, aki kap, és lesz, aki nem kap emelést. Ez akár egy alkotmánybírói beadványt is megér majd, ezt fontolóra veszik – jelezte, utalva arra, hogy a vonatkozó jogszabályon utólag változtattak.

Kérték azt is, hogy a Klik átszervezése ne járjon az intézményvezetők újrapiályáztatásával, intézmények bezárásával, pedagóguselbocsátással, de ez sem került bele a jogszabályba. A lényeg nem változik, továbbra is központi lesz az irányítás, a finanszírozás, s a tankerületi központoknak lesz költségvetésük – mondta.

Az új rendszerben az intézményeknek továbbra sincs költségvetésük, kapnak egy keretet, de ennek összegét nem lehet tudni – sorolta kifogásait a PSZ elnöke, és szóvá tette, hogy a működtetést is elveszik az önkormányzatoktól. 2800 intézmény kerül át az államhoz, de azt, hogy ennek feltételeit miként biztosítják, nem tudni – jegyezte meg.

Galló Istvánné felidézte a Herman Ottó Gimnázium januárban nyilvánosságára került levelét, a február 13-ai „esernyős tüntetést”, azt a február 29-én napot, amikor a gyerekeket számos helyen a szülők nem engedték iskolába, a március 15-én tüntetést, amelyet a civilek szerveztek meg, a kétórás figyelmeztető, majd az április 20-ai egynapos országos sztrájkot. Azt mondta: ezek az akciók felrázták a társadalmat, a politikusok, a kormány figyelmét az oktatásra irányították, jelezve, hogy nagy a baj. Ugyanakkor eredményesnek nem tekinthető, a sztrájkbizottság követelése nem jelentek meg a módosított köznevelési törvényben és csak szórványosan a kormányrendeletben.

Kitért arra is, hogy a kerekasztal tárgyalásain azért nem vesznek részt, mert az Emminek jogszabály alapján a reprezentatív szakszervezetekkel kötelező egyeztetnie.

Galló Istvánné a kerekasztal munkáját nem kívánta minősíteni, ugyanakkor megjegyezte: az meghívásos alapon jött létre, mögötte semmilyen jogszabályi alap nem áll, megállapodásra

nincs felhatalmazva. Jelezte: a régi Köznevelési-politikai Tanács mintájára szerettek volna egyeztető fórumot létrehozni, de ezt sem tették bele a törvénybe.

Megjegyezte: „normális országokban” a szakszervezetek általában a baloldali-szociáldemokrata pártokkal együttműködnek, ez csak Magyarországon „bűn”, amit mindig elő lehet kapni a talonból, ha a szakmai érvek már elfogytak. A kormánypártoknak talán az ellenzékkel kellene együttműködniük, az oktatás, egészségügy ugyanis olyan terület, amelynek kérdései ciklusokon átívelők, és normális esetben konszenzusra kellene jutni – mondta.

A PSZ országos vezetősége a hónap végén kihelyezett rendkívüli ülésen értékeli a tanévet, ott döntenek a továbbiakról, abban egyetértés van, hogy „a munkát folytatják”, mert az átalakítások nem rendszerszintűek, és nem garantált, hogy az iskolarendszert szolgálják.

Kérdésre válaszolva az érdekvédő azt mondta: a labdarúgás oktatásának kerettantervi rögzítése „a túlszabályozás csimborasszója”. Miért nem feltételezik, hogy a pedagógusok tudják, mit kell tanítani? Ezen az alapon az úszáshoz, a kézilabdához is ki lehetne adni kerettantervet – közölte.

Tóth József, a Magyar Köznevelési és Szakképzési Szakszervezet elnöke arról beszélt, a szakközépiskolai tantervek nem mindegyike jelent meg, így nem tudják, hogyan indítják el a tanévet.

Hajnal Gabriella, az Oktatási Vezetők Szakszervezetének elnöke a tervezett 30 perces tanórákról azt mondta: bízik abban, hogy nem 30 perces óráról van szó, hanem 30 perces tananyagról, ugyanis ilyen órákat nem lehet tartani. Nem lehet azt sem megcsinálni, hogy 30 percenként csöngetnek a kicsiknél, míg a nagyoknál 45 percenként – tette hozzá.

Szerinte az, hogy a tananyag 45 percen belül 30 percbe beleférjen, támogatott. Azt képviselte, hogy a kisebb óraszámát maximálják, az heti 23-24-nél több ne lehessen, még szülői kérésre sem. Első-második osztályban az a feladat, hogy megtanuljanak írni, olvasni, számolni, és megszeressék az iskolát – érvelt az érdekvédő.

MTI/PSZ

MEGBUKTATTÁK A KORMÁNYT

Júniusban bizonyítványosztó demonstrációt tartottak országszerte

A Tanítanék Mozgalom és a Civil Közoktatási Platform „bizonyítványosztó” demonstrációt tartott június 11-én. Budapesten sok ezren vonultak a Március 15. térről a Várkert Bazárhoz. A tüntetéshez csatlakozott a PSZ és a PDSZ is. Megbuktták Orbánt, és Lázárral sem finomkodtak. A főváros mellett demonstrációt tartottak Békéscsabán, Győrben, Miskolcon, Nyíregyházán, Pécsen és Szegeden.

Kedélyes volt a gyülekező a Március 15-e téren, szemmel láthatóan sokezerre nőtt a tömeg a különböző zászlók alatt. Az Erzsébet hídon átvonulóban sokan kötöztek kockás sálakat a hídra, hogy „nyomot hagyjanak” maguk után.

Alighogy megérkezett a menet a Várkerthez, megnyíltak az ég csatornái, igazi nyári felhőszakadás következett. „Megszoktuk már” – mondta valaki az ott állók közül, az emberek pedig rutinos mozdulattal nyitották ki az ernyőjüket, és tartották azok fölét is, akik bíztak a jó időben.

A villámlással, dörgéssel kísért záporban először a két pedagógus-szakszervezet elnöke beszélt. Galló Istvánné, a PSZ elnöke összefoglalta az elmúlt fél évet. Elmondta: 25 pontos követelésükből 19-ben kisebb kompromisszumokra jutottak, ám a minisztérium ígérete ellenére a köznevelési törvény módosításába nem kerültek bele azok a pontok, amelyekről hosszasan egyeztettek. Hangsúlyozta: nem kizárólag követeléseket fogalmaztak meg, hanem kidolgozott megoldásokkal érkeztek a tárgyalóasztalhoz.

Nem engedett a kormány a 18 éves tankötelezettség, a pedagógusok kötelező óraszámának kérdésében vagy a tankönyvpiac államosításában. Úgy összegzett: „Sokat túrtünk, sokat beszélünk, sokra jutottunk, semmit sem értünk el.” Hozzátette: tárgyalhattak, tüntethettek, sztrájkolhattak az elmúlt időszakban a tanárok – a kormány ment az ellenkező irányba. Üzent azoknak, akik távolmaradtak a tüntetéstől: a lelkiismeretükkel nekik kell elszámolniuk. Beszédét – utalva arra, hogy szeptemberben újabb akciókra készülnek – úgy zárta: a most következő nyári szünet az erőgyűjtésé lesz. De nem adják fel, nem adhatják fel!

Mendrey László, a PDSZ elnöke – aki a győri demonstrációról érkezett – szóvá tette a „brutális centralizációt” a köznevelési rendszerben, és azt, hogy érvelésre, érdekérvényesítésre képtelen társadalom nevére a kormány célja.

Aztán következett a kormány bizonyítványának a kiosztása. Balog Zoltán? Egyes! Palkovics László? Megbukta! Kósa, Rogán, Lázár? Karó! – osztotta a jegyeket Törley Katalin és Pukli István, a Tanítanék Mozgalom két vezetője a színpadról. Németh „rezsicowboy” Szilárd még intőt is kapott kockás alsónadrágjáért, és mert lebolsevi-

kezte a tiltakozó tanárokat. És mit érdemelt a „legrosszabb gyerek, akitől mindenki fél”? Orbán Viktor is akkora egyest kapott, hogy „nem fér bele az iskolatáskájába a felcsúti kisdíáknak”.

– A kormány nem tárgyalni akar, hanem versenyezni és vadászni, de most emberükre akadtak. Erőszakmentesen, de keményen harcolunk – mondta Pukli István.

Sándor Mária ápolónő azt mondta, hogy a magyar egészségügyért áll ismét a pedagógusok színpadán. Úgy fogalmazott: „Beteg az ország.” Azt kérte, gyógyítsák meg együtt, és július 1-jére demonstrációt hirdetett a Kossuth térre.

Győrben nem kértek a Fidesz-Klikből

Nem hagyjuk, hogy a kormány egy olyan, arc nélküli, infantil társadalmat alakítson ki, amelynek eszébe sem jut leváltani a jelenlegi hatalmat – mondta Mendrey László, a PDSZ elnöke Győrött, ahol kiosztották a kabinet bizonyítványát. Mintegy 300 ember gyűlt össze a győri városháza előtti téren.

Gosztonyi Gábor, a PSZ alelnöke úgy kezdte beszédét, hogy napok múlva véget ér a legszörnyűbb tanév. A Pedagógusok Önértékelési Csoportjáról, a PÖCS-ről úgy nyilatkozott a hallgatóság hangos tetszésnyilvánítása közepette, hogy az soha nem áll fel.

Az alkalmi osztályozókonferencián, „lufieregető szakon” nyolc tantárgyból értékelték a kormány oktatási teljesítményét. Matekból kettest kaptak, mert kockásítani tudták a kört. Irodalomból mesemondó tevékenységüket ismerték el egy elégséges jeggyel. Történelemből azonban megbuktak, mert nem tanultak belőle, s minden történést a saját szájzújuk szerint értelmeztek. A társadalomismeretet szintén egyesre osztályozták.

A demonstrációt a PSZ és a PDSZ közösen szervezte. A felszólalók a szakszervezetek, a pártok és a civilek együttműködése mellett az „Emmi mostohagyerekeinek”, a szociális és egészségügyi ágazat dolgozóinak összefogását is szorgalmazták.

Miskolc: meg kell védeni a gyermekeinket

Miskolcon mintegy 300 ember vett részt a PSZ, a PDSZ, a Civil Közoktatási Platform és a Tanítanék által jegyzett, tanévzárónak meg-

hirdetett tüntetésén. Varga Andrea, az Autonóm Területi Szakszervezet elnöke szerint „becsaptak, kisémmiztek minket, ellopták a cigányoktól a felzárkóztatási forrásokat”, ugyancsak „ellopták a devizahitelek pénzét, az uniós pályázatokat, a nyugdíj-megtakarításokat, az alkalmazottak becsületes munkáját”. Bejelentette: július 1-jén tüntetés lesz a Kossuth téren, „ahol elmondjuk, mit gondolunk az egészségügyről, az életünkéről”.

„Miután megbukott a Klik, azt reméltük, hogy az önkormányzatok visszakapják az iskoláikat, de nem így történt” – mondta Ambrus Gyöngyi, Kistokaj független polgármestere, a Magyar Önkormányzatok Szövetségének (MÖSZ) elnökségi tagja. Az önkormányzatiság visszaállítását, a települések iskolaműködtetési jogát követelő politikus hozzátette: az MÖSZ együttműködik a Civil Közoktatási Platformmal (CKP) és a Tanítanékkal. Oláh Benjámin szülő azt mondta: „Meg kell védeni gyerekeinket a Balog által épített szellemi ketrectől.” Nagy Magdolna, a PSZ BAZ megyei elnökhelyettese kijelentette: 14 éves gyerekeket nem szabad az egész életükre kiható döntési helyzetbe hozni, ráadásul ha döntenek, „menet közben nem tudnak váltani”. „El a kezekkel a szakképzéstől.”

Pilz Olivér, a miskolci Herman Ottó Gimnázium tanára és a gimnáziumi közalkalmazotti tanács elnöke a téli-tavaszi tanárlázadás különböző követeléseiből olvasott föl pontokat.

Főolvasták a Tanítanék június 11-ei felhívását, majd közölték: nyáron folytatódik a szervezkedés, munkatervet készítenek a következő tanévre.

Nyíregyháza: nem történt előrelépés

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógusok Szakszervezete június 11-ei demonstrációján 70-80 fő vett részt a Kossuth téren. Miklósi István megyei elnök arról beszélt, az elmúlt tanévhez viszonyítva nem történt előrelépés, helyzetük nem változott, és tarthatatlan állapotok uralkodnak a közoktatásban.

Szegeden pártok is mondták a magukét

Szegeden nagyjából 200-an gyűltek össze a Köz Hasznáért Mozgalom által szervezett megmozduláson. (Folytatás a 14. oldalon)

MEGBUKTATTÁK A KORMÁNYT

(Folytatás a 13. oldalról)

– Ötödszörré állunk ki Szegeden az oktatásért, és mekkora eredményt értünk el? – kérdezte *Tóth Sándor*, a KHM aktivistája. Válaszként a nulla érkezett. Ezek után bemutatta nyolcfős csapatát, akik vállalták, hogy ennek ellenére is, saját költségükön megszervezik az összes ilyen demonstrációt, hogy megmutassák: a szegediek is a pedagógusok mellett állnak.

A szegedi demonstrációra meghívták kapott minden párt képviselője, de csak a Párbeszéd Magyarországért, a Modern Magyarország Mozgalom, az MSZP, a liberálisok és az Együtt képviselői vállalták, hogy elmondják véleményüket. *Barabás Richárd*, a PM aktivistája fogalmazott legkeményebben. Azt mondta: ki kell zavarni azokat a mocskos trógereket, akik beköltöztek a házukba. – A mostani kormány gonosz és hazug, el akarja venni a jövő generációjától a szellemet. *Szabó Sándor* MSZP-s arról beszélt, Szeged nem fogadja el az egyenrendszert, maximálisan a pedagógusok mellett van. *Bósz Anett* a liberálisok képviselőjében kijelentette: az iskola a mienk, nem Orbán Viktoré és nem a Kiké. *Erdélyi Eszter* a pedagógusok képviselőjében szólalt fel. „*Tanár vagyok, értelmiségi vagyok, az a feladatom, hogy kiabáljak, ha baj van*” – mondta.

Békéscsaba: Ébredj, Viharsarok!

Békéscsabán csatlakozott a Tanítanék mozgalom tüntetéséhez az Ébredj, Viharsarok! civil csoport is, amely délután flashmobot tartott.

Pécsett szögesdrótot húztak ki

A Pécsett megtartott demonstráción mintegy 70-en vettek részt, köztük volt *Mellár Tamás* közgazdász is. A Jókai téren, a földre néhány méter szögesdrótot húztak ki „*a kormány különböző társadalmi csoportokat megosztó*” politikájának szimbolizálására.

Emellett különböző, a kormány közoktatásához kapcsolódó nyilatkozatból olvastak fel a jelenlevők. Idézték többek között Orbán Viktort, Balog Zoltánt, valamint *Pokorni Zoltánt*.

CIVILEK EGYÜTT

Galló Istvánné: „Aki harcol, veszíthet. Aki nem harcol, már veszített is.”

Több ezren gyűltek össze a Parlament előtt július 1-jén, hogy tiltakozzanak a magyar egészségügy állapota miatt. A „Beteg az ország, gyógyítsuk meg!” mottóval tartott tüntetést a *Sándor Mária* ápolónő vezette Magyarország a Magyar Egészségügyért Civil Társaság hirdette meg. A demonstráción a felszólalók többsége az egészségügy gondjaira hívta fel a figyelmet, de az összefogás jegyében az oktatás helyzetének jobbításáért harcolók, *Galló Istvánné*, a PSZ elnöke és a Tanítanék mozgalom vezetői is beszédet mondtak.

A tüntetés *Kiss László* ápoló, a Független Egészségügyi Szakszervezet volt elnöke kérésére egyperces néma csenddel kezdődött. A jelenlevők így emlékeztek meg a Hortobágyon július 1-jén elhunyt négy tűzszeresről és ötödik, sebesült társukról, akinek az életéért még akkor is küzdöttek az orvosok. *Kiss László* ezután felelevenítette az egészségügyi dolgozók eddigi tiltakozó akciót.

A fogyatékkal élők képviseletében *Demeter Éva* azt mondta, a hatalom becsapta őket, amikor a nyugdíj garantálását ígerte. Azt kérdezte: „Sorstalanok és kifosztottak országa leszünk?” *Varga Andrea* védőnő arról beszélt, hogy az egészségügy Farkas Flóriánjai, mint például *Cser Ágnes*, azt üzenték, hogy nem hörögni kell az utcán. Egyszer azonban minden igazság kiderül, például az is, hogy az a 4 milliárd, amit béremelésre szántak, csak 2 milliárd. Egy védőnőnek a végén 2-3 ezer forint marad. Egyheti buszjegy ár.

Szabó Tímea, a Párbeszéd Magyarországért társelnöke – aki segédápolónak állt be egy kórházba – az ápolók nevében úgy összegezte a kórházi dolgozók mindennapjait, hogy az maga földi pokol.

Gárdonyi Andrea védőnő arról beszélt, hogy nem számíthattak a szakdolgozói kamarára, ezért nem is fizetnének nekik tagdíjat. Követelik a kamarai tagság eltörlését, a tagsági díj visszafizetését.

A 38 éve háziorkosként dolgozó *Komáromi Zoltán* azt mondta, be kellene íratni a kormányt matematikaórára, mert mindig előkerül az az 500 milliárd forint, amit a kormány az egészségügyre költött, de nem lett belőle más, csak kövek, beton, üvegfalak. A gyógyítás körülményei nem lettek jobbak. Érdemi többletet csak a 2017-es költségvetés tartalmaz a 2016-oséhoz képest, de ez is csak 71 milliárd forint. Ennél sokkal több kellene. Emlékeztetett arra, hogy legalább a GDP 10 százalékára lenne szükség az érdemi változásokhoz.

Galló Istvánné, a Pedagógusok Szakszervezetének elnöke arról beszélt, hogy nem voltak eredménytelenek a közoktatás jobbításáért szervezett megmozdulások, mert változtatásra kényszerítették a kormányt. Megjegyezte, akik jelen vannak, az egészségügyi szolgáltatások minőségének javításáért, a „gyalázatosan” alacsony bérek emeléséért, a munkafeltételek jobbításáért küzdenek. „Értük vagyunk itt, de magunkért is” – mondta, hisz „mindenki kerülhet olyan helyzetbe, hogy maga vagy hozzátartozója segítségre szorul”. A PSZ elnöke arról is beszélt: „A magyar társadalom egy része, mind nagyobb része kezd ráéjszmelni arra, micsoda ereje van. Mert erő – félelmetes erő – van abban, ha egymás céljait segítve kiállunk egymásért!” Kijelentette, az idén „többször is bebizonyítottuk, létezik még a szolidaritás. Továbbra is bízunk a szolidaritás erejében!”. Ennek jegyében közös összefogásra hívott mindenkit az oktatásért, az egészségügyért, a szociális ágazatért, a kultúráért, a közművelődésért, a közigazgatásért. *Orbán Viktor* 2014-es programját idézve annyit üzent: „Miniszterelnök úr: mi sem hagyjuk abba! Mi is folytatjuk! Aki harcol, veszíthet. Aki nem harcol, már veszített is.”

A Tanítanék mozgalom képviseletében *Pukli István*, *Pilz Olivér*, *Törley Katalin*, valamint *Sulyok Blanka* beszélt. Elhangzott, hogy a közoktatás ügye nem előre, hanem visszafelé haladt.

„Tényleg nagy a baj, ha papot kell hívni” – tréfálkozott *Iványi Gábor* metodista lelkész. Megáldotta az egészségügyi dolgozókat, a Tanítanék mozgalom tagjait és a tanárokat; az ország szegényeit, akik nem tudnak itt lenni, mert nincs arra felé kisvasút, és a magánnyugdíjpénztárak államosításának károsultjait.

Sándor Máriát hosszú taps fogadta. Ő arról beszélt, hogy egyesíteni fogják az összes civil szervezetet. Nemcsak szakmai kérdésekről van szó, hanem a szabadságról. Arról, hogyan lehet felépíteni egy jobb országot.

Végül a tömeg megrendítő befejezésként elénekelte a Halleluját.

A beszédek után éjszakába nyúló műsorral folytatódott a program, mások mellett fellépett *Parti Nagy Lajos* költő, *Dés László* zeneszerző, továbbá *Grecco Krisztián* és *Závada Pál* író.

ÜZENT A KORMÁNY A PEDAGÓGUSOKNAK

Még alig kezdődött el a június 11-ei pedagógustüntetés, amikor az oktatásért felelős államtitkárság üzent a tanároknak. Szerintük a pedagógusok többsége a párbeszédben hisz, nem az utcai akciókban és politikai hergelésben – értékelte az oktatási államtitkárság a Tanítanék mozgalom és a Civil Közoktatási Platform által a fővárosba meghirdetett demonstrációt.

Az államtitkárság közleményében kiemelte: a pedagógusok többsége mára arra is ráébredt, hogy bizonyos kormányellenes erők csak ki akarják használni őket. Különösen felháborító, hogy azok akarják mindig utcára vinni a pedagógusokat, akik rendszeresen elutasították a párbeszéd lehetőségét és a kormány meghívását a köznevelési kerekasztalhoz, amely a pedagógusokról és a gyermekekről szóló párbeszéd legeredményesebb fóruma – írták állásfoglalásukban.

Hozzá tették: a kormány a gyermekek és a pedagógusok mellett áll, és 2010-től folyamatosan pótolja azokat a pénzeket, amelyeket a baloldal elvett a köznevelésből.

A köznevelésben ma iskolafejlesztés, a rendszerváltás óta legnagyobb pedagógusbéremelési program, a legnagyobb ingyenes gyermekékeztetési és tankönyvellátási

program zajlik. Jövőre 130 milliárd forinttal több jut köznevelésre, mint idén, és 455 milliárd forinttal több jut, mint a baloldal által utoljára benyújtott, 2010-es költségvetésben – sorolták.

Kitértek arra is, hogy a pedagógusok számára a rendszerváltás óta legnagyobb béremelést indították, amelyre eddig 234 milliárd forintot fordítottak. A pedagógusok bére idén és jövő ősszel is tovább emelkedik, összesen átlagosan 50 százalékos a növekmény. A köznevelési kerekasztalon zajlott tárgyalások eredményeként bérfejlesztés lesz a nevelési-oktatási munkát segítő, nem pedagógus végzettségű dolgozóknál is – rögzítették.

Mint írták, az iskolák fenntartásával kapcsolatos vitát is sikerült rendezni a köznevelési kerekasztalnak köszönhetően. Tiszta helyzetet teremtenek az iskolák fenn-

tartásában, az állam felelősséget vállal az iskolák fenntartásáért és fejleszti azokat. Az önkormányzati fenntartás egyszer már megbukott, eladósította és csaknem csődbe vitte az önkormányzatokat, ezért ahhoz nem szabad visszatérni.

Az intézményfenntartó központ is átalakul, közelebb viszik a döntési folyamatokat az iskolákhoz. Az intézményvezetők munkáltatói és gazdálkodási jogköre bővül, érdekeltté válnak saját bevételek generálásában, hiszen azok jelentős részét visszaforgathatják iskolájuk fejlesztésébe. Rendezik a nyugdíj előtt álló és a nyugdíjkorhatárt betöltő pedagógusok helyzetét, ahogyan az ideiglenes pedagógus II. kategóriában levő pedagógusok helyzetét is. Zajlik a Nemzeti alaptanterv átalakítása is, hogy modern, versenyképes tudást tudjunk nyújtani a fiataloknak – közölte az államtitkárság. *MTI*

ÜZENT A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE

A PSZ egyenrangú partnerként kíván együttműködni azokkal a szakszervezetekkel, szakmai és civil szervezetekkel, amelyek célul tűzték ki a köznevelés rendszerének átalakítását. A sztrájkbizottság tagjaként folytatni kívánja a tárgyalást a kormánnyal, de élni fog a szakszervezeti jogosultságokkal, ha a tagság jogos követeléseit figyelmen kívül hagyják. A szervezet június 29-én közleményében nyilvánosságra hozta az Országos Vezetőség által meghatározott feladatokat.

A Pedagógusok Szakszervezetének Országos Vezetősége június végi ülésén áttekintette a köznevelés, az érdekegyeztetés helyzetét, és meghatározta a szervezet számára a feladatokat:

Együttműködés

A Pedagógusok Szakszervezete a jövőben nagyobb figyelmet fordít a partneri kapcsolatokra, az együttműködésre mindazon szakszervezetekkel és civil szervezetekkel, amelyek célja a közszférában dolgozók élet- és munkakörülményeinek javítása. A PSZ ezért támogatja a teljes közalkalmazotti szférában, így az egészségügyben, a szociális ágazatban, a közművelődésben, továbbá a közigazgatásban fellépő szervezeteket és törekvéseiket.

A PSZ egyenrangú partnerként kíván együttműködni azokkal a szakszervezetekkel, szakmai és civil szervezetekkel, amelyek célul tűzték ki a köznevelés rendszerének átalakítását, a tanítás szabadságának visszaállítását, az oktatáshoz való szabad hozzáférés jogának helyreállítását.

A Pedagógusok Szakszervezete előtt álló legfontosabb feladat, hogy növelje befolyását a köznevelés rendszerében foglalkoztatottak körében. A szakszervezet minden tisztségviselőjének és minden tagjának feladata, hogy folyamatosan tájékoztassa a köznevelésben zajló folyamatokról és annak következményeiről mindazokat, akik nem tagjai a Pedagógusok Szakszervezetének, és felhívja a figyelmet arra, csak együtt, csak közösen lehet a köznevelés rendszerszintű megváltoztatását elérni!

Érdekegyeztetés

A PSZ nem mond le arról, hogy a köznevelés rendszerében törvényben szabályozott keretek között folyamatossá váljon az érdekegyeztetés. Nem mond le arról, hogy figyelemmel kísérje a kormányzati intézkedéseket, és ellenőrizze a fenntartói működés jogszerűségét.

A Pedagógusok Szakszervezete – a sztrájkbizottság tagjaként – folytatni kívánja a tárgyalást a kormánnyal, ugyanakkor kinyilvánítja, élni fog a szakszervezeti jogosultságokkal, ha a tagság jogos követeléseit figyelmen kívül hagyják.

Tájékoztatás

A Pedagógusok Szakszervezete fontos feladatának tekinti, hogy – országos és helyi szinten – kapcsolatot keressen és alakítson ki az oktatásért felelősséget érző szervezetekkel, magánszemélyekkel, szülőkkel, diákokkal. Feladata és felelőssége napirenden tartani a köznevelés megoldatlan problémáit.

E célból (a sajtóban és a PSZ honlapján) rendszeresen tájékoztatást ad, véleményt formál minden aktuális kérdésről. A PSZ saját honlapján gyűjti és közzéteszi az információkat. Lehetőséget nyújt arra, hogy a tagság és az érdeklődők minél szélesebb körben megismerjék a PSZ álláspontját, továbbá hogy közvetlenül nyilváníthassanak véleményt, tehessenek javaslatokat mindazok, akiknek fontos gyermekeink jövője.

Závada Pál

MEGBUKTAK – HÁT AKKOR KÜLDJÜK IS EL ŐKET!

Négy évvel ezelőtt volt szerencsém már hangoztatni, hogy a legfontosabbról van szó. A gyerekeinkről. „Ne várják meg, míg ráég a nevükre, hogy önök próbálták iskoláinkat kaszárnyák módjára igazgatni, hogy önök összetévesztik a tanári kart a tisztai karral! Az önök nevéhez fog hozzáragadni levakarhatatlanul, hogy elüldözték hazánkból a fiatalokat, a tanulni és boldogulni vágyókat.” Azóta mindez már megtörtént.

Négy évvel ezelőtt, 2012. június 14-én – az oktatáspolitikából elégtelenre vizsgázott Hoffmann Rózsa bizonyítványának átadásán a Hálózat a Tanszabadságért vendég-szószólójaként – volt szerencsém már hangoztatni, hogy a legfontosabbról van szó. A gyerekeinkről – magyarán a jövőnkéről. Merthogy veszélyesen kezdett ki velük – a diákjainkkal és az ő tanáraikkal – a mi kormányunk. Arról van szó, „hazám, hazám, te mindenem”, mondtam, hogy épp a „jövődet kúrod el végérvényesen” – merthogy Bánk áriájának átiratát idéztem a Hanem zenekartól.

Az akkori bizonyítványt a tiltakozó szervezetek az államtitkár nevére állították ki, de az ő témavezetője akkor is ugyanaz volt, aki minden témák vezetője, aki az oktatásba is személyesen diktál bele, közös bizonyítványa volt az tehát az államtitkárnak és Orbán Viktornak. Azt mondtuk nekik akkor: „Ne várják meg, míg ráég a nevükre, hogy önök próbálták iskoláinkat kaszárnyák módjára igazgatni, hogy önök összetévesztik a tanári kart a tisztai karral! Az önök nevéhez fog hozzáragadni levakarhatatlanul, hogy elüldözték hazánkból a fiatalokat, a tanulni és boldogulni vágyókat.” Azóta mindez már megtörtént.

Követelhetnénk újra, hogy a legfelsőbb felelősök ne rontsanak tovább a helyzeten, hogy hagyják abba a diákjainkkal és a tanáraikkal való kísérletezést, mert szakmailag alkalmatlanok rá, s ezért megint csak eltanácsolhatnánk őket erről a pályáról. Ám a helyzet ma már sokkal súlyosabb, kormányzati hazugsággal és szöszegéssel is terhelt, és a parancsuralom az oktatási rendszerben is újra megszilárdult. Ezért a jámbor eltanácsolási tanács most már kevés. Követeljük a távozásukat! Megbuktak – hát akkor küldjük is el őket!

Parti Nagy Lajos

TANÍTANI SZABADON, EGY SZABAD ORSZÁGBAN

Akkora informális erő van a kezükben, mint tán egyetlen társadalmi csoportban sem. Nem gyűjtogatni akarnak, nem felforgatni, hanem tanítani szabadon, egy szabad országban. Még a gyengeségük, a civilségük is erővé válik, ha elhiszik, hogy együtt, nagy tömegben nem zsarolhatók.

Nem tudom, mennyi idő kell, hogy a bicikli túl- és főleg hazatérése több nemzedék tudását, vagyis jövőjét valóban tönkretegye. Azt hiszem, a Fidesz országlása óta eltelt ennyi idő.

Rilkét idézve: minden világos, még sincs nappal.

Félek, nem is lesz egyhamar.

A nyeregben ülőknek ez a kánaán, maga a turuldizniland. Az alattvalók szegyenkezve vagy hivalkodva becsukják szemüket, illetve a semmibe meresztik, oda, ahová tart Magyarország.

A demokratikus ellenzék erőtlenségű bozótlikod, legitimálja azt a parlamentet, ahova már rég be sem szabadna lépnie.

A lassú többség nem hisz a szemének, hogy ennyire szemérmetlenül szét lehet lopni, tönkre lehet tenni mindent. Hol

lehet altiszt, azt kutatja, ha még nem halt éhen, s ha még nem ment el Európába. A rezsim megdőlésében, ha érdeklő még ilyesmi, nem nagyon hisz, jobb híján és szemlesütve valami reformban reménykedik.

Pedig Orbán Viktor vezérállama megreformálhatatlan. Ha ez így marad, Magyarországon előbb lesz olimpia, mint tisztességes közoktatás, előbb lesz újabb és újabb atomerőmű, mint tisztességes közgyógyítás.

Amit a Tanítanék mozgalom megpróbál – a cinikus propaganda és az Orbán-média ellenében felnyitni a szülők és gyerekek, tehát a nagy többség szemét –, az itt most a legfontosabb, és a legtöbb, ami tehető. S persze mindeközben tanítani, a tanterem csukott ajtaja mögött menteni, ami menthető. Minden tiszteletet megérdemelnek, azok is, akik ennél nem mennek tovább, s azok is, akik levonják a következtetést, hogy céljaik csak a rezsim leváltásával érhetők el, egy jogállam, egy új magyar köz társaság alapításával.

Akkora informális erő van a kezükben, mint tán egyetlen társadalmi csoportban sem. Nem gyűjtogatni akarnak, nem felforgatni, hanem tanítani szabadon, egy szabad országban. Még a gyengeségük, a civilségük is erővé válik, ha elhiszik, hogy együtt, nagy tömegben nem zsarolhatók. Hogy nem veszíthetnek semmit. Győzni viszont lassan muszáj lesz, mielőtt így vagy úgy elfogy, akit tanítani kéne és még lehetne.

(Az írásokat a Facebookon olvashatták.)

Lendvai Ildikó

MEGINT PEDAGÓGUSTÜNTETÉS

Megbuktatták a kormányt, de persze még nem bukott meg. A miniszterelnök több társával együtt a pódiumról egyest kapott a bizonyítványába, a tömeg harsányan visszhangozza: „Meg-buk-tak!” A kormány viszont úgy tesz, mintha mi sem történt volna, nem veszi át a bizonyítványt, szerinte nincs még évtárhoz. Anyukáját sem küldi be, pedig sűrűn emlegetik.

Van, ami ugyanolyan, mint a múlt tüntetésen: nagy tömeg, sok ernyő. Valóságos felhőszakadás, dörög az ég, zuhog az eső. Jobban, mint a múltkor. Egyszerre feszült és derűs várakozás, bőrig ázunk, de nem megyünk haza, a szónokok túlkiabálják az égzengést, hangjukban elszántság. Nagyobb, mint a múltkor. Még nem tudjuk, mire elég. De már villámlik.

Pukliék előtte nagy bejelentést ígértek. Nem tudom, mire gondoltak, talán arra, hogy hiába a fárasztásos taktika, nem hagyják abba. Szeptemberben folytatják, ha jól értem, máshogy.

A tárgyalásban még a szakszervezetek is csalódtak, ki is mondják azt, amit szakszervezeti vezetők eddig nem szívesen ismertek el: eredmény semmi. Ami annak látszott, abban is becsapták őket. Ez egymás mellé nyomta-szorította a rivális érdekképviselőket és a civil mozgalmárokat. „Radikális üzemmódra váltunk” – jelenti be a Tanítanék.

Múltkor a Klik neve volt a szitokszó, az volt a fő ellenség, ma már a kormány. Gandhi példájának követésére szólítanak fel. Ezt magyarul úgy hívják: polgári engedetlenség. Erőszakmentes, de túllép a rendszer szabályain és törvényein. Kiléptek a NER kereteiből. Talán ez a nagy bejelentés.

A demonstrációkat hagyományosan az Isten áldásáért köszöntő Himnusz szokta zárni. Most a Kossuth nótát szól: „Ha még egyszer azt üzeni...”

Szeptemberben kiderül, üzeni-e. Talán még a szervezők sem tudják.

(Az írás a Sztárklikkben jelent meg június 12-én.)

Szerezz új mobilt 25 000 Ft kedvezménnyel és netezz szabadon!

**A kedvezményekért flotta-előfizetésed mellé
válassz 3 GB adatopciót, most csak 2990 Ft-ért!**

Új, 2 éves határozott idejű flottaszerződéssel, flottaigazolással

**Vodafone
Smart
Turbo 7**

~~22 990 Ft~~
1 Ft*

+3 GB-os belföldi
adatopcióval
új, 2 éves flotta-
előfizetéssel, flotta
igazolással

**LG
K4**

~~24 990 Ft~~
1 Ft*

+3 GB-os belföldi
adatopcióval
új, 2 éves flotta-
előfizetéssel, flotta
igazolással

**Samsung
Galaxy J1
(2016)**

~~34 990 Ft~~
9 990 Ft*

+3 GB-os belföldi
adatopcióval
új, 2 éves flotta-
előfizetéssel, flotta
igazolással

*Az ár flotta tarifával, 3GB-os adatopció választása esetén érvényes. A készülékkedvezmény alap készülékárhoz viszonyított és maximum a készülék vételáráig értendő.

KEGYETLEN HÓNAPOK

Minden halál nagy keserűséget okoz, de kétszer akkorának érezzük a veszteséget, ha művészete, embersége révén ismeretlenül is ismerősnek tartott, nagyon tisztelt és szeretett szellemi nagyság távozik egy másik dimenzióba. Ez a nyár se volt kegyelmes hozzánk. Sokan mentek el közülük. Pedig világlátásukra, életető, tiszta gondolataikra, európaiságukra mindennél nagyobb szükség lenne. Pótolhatatlanságuk fekete űrt hagyott maga után. Ezt kitölteni csak akkor tudjuk, ha emlékezünk rájuk.

† Esterházy Péter

Esterházy Péter 2016. július 14-én elhunyt. A 66 éves Kossuth-díjas író a mai magyar próza-irodalom egyik legjelentősebb alakja volt. Tavaly októberben az Élet és Irodalomban írott cikkében jelentette be, hogy súlyos beteg, hasnyálmirigyrákkal küzd.

Betegségéről könyvet is írt, amely Hasnyálmirigynapló címmel jelent meg az idei könyvhétre. A rendezvényt az író nyitotta meg június 9-én, és ez a kötet volt a legnépszerűbb a könyvhét fővárosi programjain.

A történelmi szerepet betöltő Esterházy család fraknoi grófi ágának leszármazottja Budapesten született 1950. április 14-én. Az író születése után nem sokkal a családot Hortra telepítették ki, a fiatal Esterházy Péter az 1956-os forradalom után főként az általános iskolában szenvedte el az úgynevezett osztályharc megkülönböztetéseit. A Budapesti Piarista Gimnáziumban érettségizett, az ELTE Természettudományi Karán diplomázott matematika szakon, számítástechnikai rendszer-szervezőként dolgozott 1978-ig, utána az írást tekintette fő foglalkozásának. Első nagy sikerét az 1979-ben megjelent Termelési-regény (kisregény) című művével, a szocreál termelési regény paródiájával aratta.

A nyolcvanas évek elejétől évente jelentek meg kisregényei – Függő, Ki szavatul a lady biztonságáért?, Fuharosok, Kis Magyar Pornográfia, Daisy, A szív segédigéi –, 1987-ben nagy feltűnést keltett Csokonai Lili álneven írt Tizenhét hattyúk című regénye. Későbbi „nő-tárgyú” könyvei (Hrabal könyve, Egy nő) arról tanúskodnak, hogy írójuk hihetetlen beleérzéssel térképezte fel és tárta olvasói elé a nőiség lényegét, finom árnyalatait.

Nagy siker volt Harmonia caelestis című fikciós családi krónikája, majd a Javított kiadás, amelyben saját ironikus-indulatos megjegyzéseivel adta közre apja ügynöki jelentéseinek egyes részleteit. Futballkönyvei (Utazás a tizenhatos mélyére, Semmi művészet) is nagy népszerűségnek örvendenek. 2010-ben jelent meg Esti című kötete, amelyben Kosztolányi Dezső Esti Kornél-novelláit írta tovább „esterházyul”. 2013-ban publikálta Egyszerű történet vessző száz oldal című regényét, amely a 17. századba kalauzolja olvasóját. 2015-ben jelent meg *Szüts Miklós* festőművésszel közös kötete, A bűnös. Drámaíróként is jelentőset alkotott, színpadon is játszották Rubens és a nemeuklideszi asszonyok, a Har-

minchárom változat Haydn-koponyára és az Én vagyok a Te című darabjait. Műveiből több film is készült (Idő van, Tiszta Amerika, Anna filmje, Érzékek iskolája).

Tagja volt a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémiának és a Berliini Művészeti Akadémiának, 1996-ban Kossuth-díjat kapott, 1999-ben az Európai Irodalom Osztrák Állami Díjat vehette át.

(Temetésén Várszegi Asztrik mondott beszédet. Ezt a 20. oldalon olvashatják.)

† Pataky Péter, a MaSzSz volt elnöke

Életének 64. évében elhunyt *Pataky Péter*, a Magyar Szakszervezeti Szövetség (MaSzSz) volt elnöke, a magyar szakszervezeti mozgalom meghatározó, integráló személyisége. Pár nap múlva lett volna 65 éves, 1951. szeptember 17-én született Budapesten. Édesapja keramikus volt, édesanyja kereskedelmi vállalatoknál dolgozott tisztviselőként.

Pataky Péter életpályája több mint négy évtizede a szakszervezeti mozgalomhoz kötődik. 1973-tól 1982-ig népművelőként dolgozott a Fővárosi Művelődési Házban. Ezt követően hét éven keresztül a Vasas Szakszervezetnél volt munkatárs, majd osztályvezető-helyettes. 1992 és 2004 között az ÉTOSZ – az Érdekvédelmi Tanácsadó Szolgálat – munkatársa, majd igazgatója lett. 2004-től két évig a Magyar Szakszervezetek Országos Szövetségének (MSZOSZ) alelnöki, 2006-tól elnöki tisztségét töltötte be. 2013. december 6-án az Autonóm Szakszervezeti Szövetség, a Magyar Szakszervezetek Országos Szövetsége (MSZOSZ) és a Szakszervezetek Együttműködési Fóruma integrációja nyomán megalakult Magyar Szakszervezeti Szövetség elnökévé választották meg, tisztségét 2015-ig töltötte be.

Pataky Péter a magyar szakszervezeti mozgalom meghatározó személyisége volt. Egy interjúbán a MaSzSz elnökeként így jellemezte magát: „Az tény, hogy nem vagyok forradalmár. Nem kenyerem a klasszikus demagógia. Szeretek szakszerűen érvelni, meggyőzni, nem legyőzni akarom az ellenérdekű felet. Évtizedekig ez is volt a feladatom a mozgalomban.”

Pataky Pétert a MaSzSz saját halottjának tekintti.

† Szegedy-Maszák Mihály irodalomtörténész

Életének 74. évében, július 25-én elhunyt *Szegedy-Maszák Mihály* Széchenyi-díjas irodalomtörténész, az

MTA rendes tagja, az összehasonlító irodalomtudomány, a fordításelmélet és a magyar irodalom XIX. századtól napjainkig tartó időszakának kutatója.

Szegedy-Maszák Mihály 1943. június 23-án született Budapesten. Az ELTE angol–magyar szakán 1966-ban szerzett tanári diplomát, majd a Cambridge-i Egyetemen tanult. 1981-ig az MTA Irodalomtudományi Intézetében dolgozott, majd az ELTE művelődéstörténeti tanszékének docense, 1990-től egyetemi tanára, 1992–1994-ben a 19. századi irodalom tanszékvezetője, 1994-től a BTK Összehasonlító Irodalomtudományi Tanszék vezető egyetemi tanára lett. Magyarországi katedrája mellett számos külföldi egyetemen is tanított. 1978-ban az irodalomtudományok kandidátusa lett. Az MTA tagjává 1998-ban választották. 1995-től az Európai Akadémia tagja. Középiskolai irodalmi tankönyvek szerzője.

1994-ben elnyerte Az Év Könyve-jutalmát, 2008-ban a Nemes Nagy Ágnes-esszéidíjat. 1997-ben a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztjével, majd 2003-ban Széchenyi-díjjal tüntették ki.

† Elie Wiesel író

Nyolcvanhét éves korában, július 2-án elhunyt *Elie Wiesel* holokauszt-túlélő és Nobel-békedíjas amerikai író.

Elie Wiesel 1928-ban született az akkor Romániához tartozó Máramarosszigeten, majd a visszacsatolás után, 1944-ben egész családjával a magyar hatóságok deportálták Auschwitzba. Családjából egyedül élte túl a lágereket, a háború után Franciaországba ment, ott végezte egyetemeit, ott vált íróvá. Tíz év után az Egyesült Államokba települt át.

Tíz évig hallgatott a lágerekben átéltekről, ezután azért harcolt, hogy a világ megtudja: mi történt a zsidó néppel a holokauszt éveiben. 1986-ban Nobel-békedíjat kapott. *Obama, az USA elnöke* a világ lelkiismeretének nevezte.

STRÓMANJA AZ IGAZSÁG

Megyesi: Európa szemét, tapló állat, szívja az orrát, cselet szó és még neki áll följobb

Az alcímben szereplő mondatot *Megyesi Gusztáv* Roló alatt című könyvében olvashatják, melyet a Magvető Könyvkiadó 2016-ban adott ki. A 472 oldal 3990 forintba kerül, de ennél jóval többet ér. Erről árulkodik a kiadó fülszövege is. „*Esterházy Péter* egyszer azt írta, ha újságíró lenne, Megyesi Gusztáv szeretne lenni. Szarkasztikus hang, mélyáramú ironia, éleslátás és a gondolati futamok mehökkentő fordulatai jellemzik a publicisztikáját. A magyar sajtótörténet egyik legérdekesebb és legeredetibb alakja, tanítani képtelenség, észjárása szavatoság. Ő az az újságíró, akit nem lehet becsapni. Éltető eleme a képmutatás, a butaság, a hazugság, a bornírság és a hétköznapi abszurditás. És igen, neki is van strómanja, az igazság.

Ez a könyv válogatás a Népszabadságban megjelent írásaiból. Lenyűgöző panoráma az ország, az újdonságok és a régiak önhitt grasszálásáról, az illiberalizmus kiépüléséről és lélektanáról, a parvenü úgazdagok és a sokasodó szegények közös Magyarországról. Tulajdonképpen mulatságos tanácskönyvet tart a kezében az olvasó. Nevet-het az ember, a könnyeit törölheti, míg lapozgatja, ám aztán benn akad a levegő.

Az alábbiakban Megyesi Gusztáv 2013-ban megjelent írását olvashatják.

Védik a hont

Európa szemét, tapló állat, szavahihetetlen, rohadt tetű, szemtől szemben még úgy-ahogy szívélyes, de a hátad mögött már izé, ráadásul civilizálatlan bunkó, szívja az orrát, és esténként nem mos lábat. Keresztbe tesz a fejlődésnek, akadályozza élenjárásunkat, sárga irigység eszi a sike-reink láttán, intrikál, cselet szó, és még neki áll följobb, Európa magyar gyarmatot akar, a magyar emberek lelkét, Európa a magyarok ellensége.

De akkor legyen ez így a hétköznapiakon is. Akkor ne legyen civilként, magánemberileg sem európazás, mármint hogy hétvégén csak úgy kiruccan a képviselő úr

Bécsbe, megnézni, mi van, a magyar földet bitorló, zsebszerződéses, pondró osztrákok közé, akkor a képviselő úr, teszem azt, Lvovba ugorják ki vásárolni a családjával.

Nem tudom, mondtuk-e már, hogy mi a szellemi honvédelem hívei vagyunk. Viszont nem a *Szabó Zoltán*-féle mozgalom, amelyet a háború előtt a nemzetiszocialista és nyilas befolyás ellen hirdetett meg, tehát mára eléggé avítottá vált, nem is érteni, mit akart; mi a most szerveződő szellemi honvédelem hívei vagyunk, amelynek immáron kétezer kiválóbbnál kiválóbb tagja hétköznapi aprómunkában védi meg a hazát Európa ellen.

Hallani, hogy a legkiválóbb honvédők *Bayer*től *Bencsik* honvédőn át *Dörner* honvédőig személyes példávaljárnak elől, s ahol csak lehet, bojkottálják a saját mocsakában fetrengő Nyugatot. A gyermekeiket nem dekadens nyugati iskolákban tanítatják, a Bayer gyerekek például kazah egyetemen tanulnak tovább, *Széles* nagyvállalkozó vezetésével a legtehetősebbek sorra cserélik le az Audikat, BMW-ket, aszsonyaik a legújabb ulánbátori trend szerint öltözködnék, s kizárólag kirgiz filmeket néznek, angolkisasszonyok meg francia nevelőnők helyett pedig tádzsik és tür-

mén kisasszonyok szolgálnak a házbán. Európa kaput!

Ha Magyarországon egymillió ember el tudja hinni, hogy például e sorok írója, mint „a nemzetközi médiát uraló baloldali és liberális értelmiség” tagja, egyetlen hanyag telefonnal jár el a Fehér Háznál vagy épp Brüsszelben Magyarország elmarasztalása tárgyában, majd egy füst alatt lazán megszerkeszti a New York Times, a Guardian és a Frankfurter Allgemeine Zeitung másnapjának számát is, akkor a szellemi honvédelemnek komoly jövője van, sőt csakis neki van jövője; és csak ne nevéssünk ezen, *Stefka* honvédő és *Bencsik* honvédő már állandó és megbecsült vendége az ellenzéki ATV vitaműsorának.

A szellemi honvédők vezetői legutóbb levelet írtak Európa polgárainak, s ebben kifejezték, hogy Magyarországon él és virul a demokrácia, nincs semmi gond a bolsikon és a libsiken kívül, amivel mélységesen egyetértünk, legfeljebb a megszólítással van gondunk. „Kérjük, higgyétek el”, írják a honvédők Európa népeinek, márpedig magyar ember nem tegeződik össze akárkikkel, azt előbb ki kell érdekelni.

(2013)

A JÓISTEN TENYERÉN

Az első levelet ez év áprilisában kaptam *Szenkovits Pétertől*. Ebben megírta, hogy napközis nevelő Toronyban. A (Szombathelytől 7 km-re lévő) Gazdag Gyula Általános Iskolában dolgozik 2015 augusztusa óta. Elsősei és másodikosai vannak. Két írását ajánlotta figyelmembe, a *Mozg/olód/unk*, tehát (mégis) vagyunk címmel a *Galilei* életéről szóló előadás és a *Te hol voltál/vagy?* – *Oscar* leges-legek, avagy ezek a felelősség(em) filmjei: *Spotlight*, *A visszatérő*, *A szoba*, *Saul fia* címűt. Remekbe szabott írások, remek kritikák. Megígértem, alkalomadtán megjelentettem az írásokat a Pedagógusok Lapjában. Így is lesz.

Ám közben arról értesített, nagy fába vágta a fejszéjét, *Törőcsik Mariról* szóló könyvet szeretne kiadni. Még várta az engedélyt a színésznőtől, de azt írta: „120 oldalas lesz a kötet – kemény kötésű! –, benne úgy 35 képpel, melyeket *Benkő Sándor* fotóriporter barátom készített az elmúlt 25 évben.” Aztán egy újabb levélben tudatta: „35 év ismeretség után, mondhatom: meglepetésszerűen *Törőcsik Marika* zöld utat adott! S persze, ez fantasztikus lehetőség számomra!”

Akkor megígértem, ha megjelenik a könyv, bemutatom a Pedagógusok Lapjában. És június 4-én kézhez is kaptam A Jóisten tenyerén című, *Törőcsik Marival* *Törőcsik Mariról* készült kötetet.

A szerző azt írja róla: „Összegyűjtött írásaimat tartja kezében az Olvasó. Valamennyi *Törőcsik Mariról* szól, aki 1955 – a Körhinta – óta szakadatlanul s fáradhatatlanul indítja útjára előítélet-mentesítő járatait. Bennünk. Értünk. Velünk. Egymáshoz. A világmindenséget is behálózó *Törőcsik Mari*-expresszek védjegye egyszerű, tiszta, akárcsak Ő maga: tudjunk szeretni.”

A könyv a 87. Ünnepi Könyvhét alkalmából jelent meg. Bemutatójára a Nyugat-magyarországi Egyetem Savaria Egyetemi Központjának Könyvtárában került sor. Az eseményen részt vett a könyv főszereplője, aki kissé megfáradtan, mégis tiszta szívvel és mosolygva üdvözölte a közönséget.

ISTENI FÉNY ÖLELJEN MAGÁHOZ!

„Családunk nevét az Esthajnalcsillagról nyerte” – mondja Esterházy Péter lapidáris egyszerűséggel a Harmonia caelestis családregény elején. Erről a családról mondotta az Úr a Mercedes Benz történeti revü első részében: „Van egy magyar család. Laktak itt is, Bécsben, de magyarok. Te ismered a magyarokat?” – kérdezi az Úr Lucifert. – „Mindegy. Szóval szeretem ezt a családot, már évszázadok óta. Jó emberek.” – Lucifer ellene veti: „Nincsenek jó emberek, csak szerencsések.” – Az Úr válasza: „Ezek elég szerencsések, mondom, szeretem őket. Hát vedd el a szerencséjüket, fogadjunk, akkor sem fordulnak ellenem, akkor sem árulják el a jót.”

Kedves Gitta, Gyászoló Esterházy Család, Testvéreim, Barátaim!

Személyes szeretettel és tisztelettel kötődünk és kötődünk Esterházy Péterhez. Búcsúzunk a férjéről, a családapától, nagypától, a testvértől, a baráttól, a szellemi társától. Búcsúzunk egy nemzettől, egy nép sorsával azonosuló írójától és gondolkodójától.

Péter elment. Előrement azon az úton, amelyen mi is járunk. Próbáltuk elhitetni magunkkal, hogy neki sikerül a hosszabbítás, de aztán mindannyian beláttuk. Péter is tudta, hogy mennie kell, bármilyen nehéz és fájdalmas is a halál.

Testvéreim! A gannai templomban vagyunk az Esterházyak temetkezési helyén. (...)

E család fénylő csillaga Esterházy Péter. Egy csillagot, egy fénylő és saját pályáján ívelő csillagot, emelkedő üstökösöt nem lehet, nem szabad befogni. A Teremtő adta fénnel sziporkázik, keres és mutat utat magának és sokaknak. Nem közelíthetjük meg szokásos kifejezésekkel, szavainkkal, mert akkor tévedünk, és távol járunk a valóságtól, de még inkább az igazságtól. Péter újjáteremtett szavakban tudta elmondani a teremtés kimeríthetetlen gazdagságát és tragédiáját, gyönyörűségét és ellentmondásosságát. Esterházy Péter játékos szelleme, gazdag lelke szétfeszítette megszokott szavainkat, többsikűv, esztétikai, érzékfeletti szépséggé formálta újra azok legegyszerűbbjét is. Nincs ezért alkalmas szó, hogy művészetéről beszéljek, nem is feladatom, hogy értékeljem. Magam is személye és alkotása csodálói közé tartozom, és így elfogult is vagyok. A szakma mondja róla: „Esterházy többet tud a magyar nyelvről, mint bárki más. Teremti a nyelvet, akár a legnagyobbak”, vagy „Esterházy művei győztek meg arról, hogy nyelvünk szüntelen megújulásra képes. Elképzelhető-e ennél nagyobb érték a magyarság számára? Ha tanulni akarok magyarul, az ő könyveit veszem elő. Hálám és örömem nem kifejezhető.” (A néhány napja elhunyt Szegedy-Maszácz Mihálytól.)

Azt is el kell mondanom, hogy szavai egyszerre voltak teológia, azaz Istenről szóló, tiszta és szép beszéd, szóltak a teremtő Isten gazdagságáról, az ember életéről, sorsáról, élvezetéről és fájdalomról. Írása egyszerre volt briliáns irodalom és egy nemzet nyelvének megdicsőülése. Teológiája nem hiteltelenítette irodalmiságát és fordítva. Péter nemcsak a vér, hanem a lélek és szellem arisztokratája is volt.

Ez a csillag több évtizeden át sugározott és fénylett, lelke és szelleme betöltött egy családot, egy nemzetet, sokakat, akikhez művészete fordításban eljutott. Tény, hogy elment közülünk, de tény az is, hogy mostantól jobban van velünk, mint korábban.

Örökségét meg kell ismernünk, fel kell fedeznünk és élnünk kell belőle. A magyar fiatalság úgy gyászolja Esterházy Pétert, hogy felolvas műveiből, és műveiben forrást talál jelenéhez és jövőjéhez. Esterházy Péter az „ifjú lelkekben” is tovább él.

Barátaim, döbbenet állunk itt, mert átéljük vesztességünket. Mindannyian gyászolunk, mert szerettük őt, de gyászunk nem reménytelen. Arra gondolok, hogy nem magunkat kell gyászolnunk, hanem őt kell megköszönnünk a Teremtőnek. A történetnek nincs vége, most kezdődik.

Kedves Testvéreim! A lélek ismerői azt mondják, hogy akinek gyermekkorában hosszabb vagy rövidebb ideig kapcsolata volt nagymamájával, annak pontos fogalma van Istenről és Isten gondviseléséről. Péterrel mi ebben a kérdésben is, a nagymamák rendkívüli fontossága kérdésében, egyetértettünk. Ez az összhang hasonló gyerekkori tapasztalaton nyugodott.

Ezért szóljon most – Esterházy Péter szavaival – „a majki nagymama”. Ez a néhány sor, a szavak: szeretet, hitvallás, vigasz és magas irodalom.

„A nagymama. [...] Egyszer csak ott ül ágyamnál, és Istenről beszél. Úgy, mintha a szomszédokról mesélne. [...] Úgy tud mesélni az Istenről, hogy fölfoghatatlan lesz, hogy az Isten ne volna. [...] A nagymama történetei az Istenről – szóval volt bennük az a biztonság, hogy ha már senki sincs, az Isten akkor is van.

[...] Nem számoltam, de legtöbbször az Istenre gondolok, többször, mint a szüleimre, többször, mint a játszásra [...] Ki sem mondom, hogy van Isten, olyan izgalmas. Ezeket a nagymamától tanultam [...]”

Nagymama Istenről beszél, a történetei meg Krisztusról szólnak.

„Az Isten hozzánk lett hasonlatos, ez az egyik. Nem mi őhozzá, hanem ő mihozzá. Ez nagy dolog az Isten részéről, mert azt jelenti, hogy szeret minket. Ha nem érdemeljük meg, akkor is. Nem szab föltételeket, csak úgy szeret és kész. Így van remény, hogy mi is képesek vagyunk erre a szeretetre. Én is? Az Isten úgy szeret, ahogy a nap süt.”

„Én nem félek. Isten nem azért van, mondta a nagymama, hogy könnyítsen a halálón. Hanem hogy legyen értelme. És akkor van értelme, ha az ő halálának van értelme.

Tudod, mi a legszebb [...] Ahogy rövidül a ceruza, ahogy a vége közeledik az elejéhez.” „Nincs vége. Ez a befejezés.” „Ez a kezdés” – A vég a kezdés. – Ez a kezdés.

(...)

Kedves Péter! Amikor most egy időre búcsúzunk, azért imádkozunk, hogy Húsvét fénye és öröme feltárljon számodra. Így énekeltünk a vigilián a húsvéti gyertya fényében: „Ó valóban áldott éj, mert ekkor lép frigyre isteni és emberi, földi és mennyei! [...] Most kérünk, Urunk, Téged, hogy ne aludjék ki ez a gyertyaláng [...] és el nem fogyó tiszta fénnel izzé távol lelkünk ből az éj minden árnyát. Világossága az égi fényekkel olvadjon egybe, fénylő lángját találja égve a szép hajnalcsillag: az örök Hajnalcsillag, ki soha nem lát alkonyt: a Te Fiad, Jézus Krisztus, ki visszatérve a sírból az emberi nemre szelíden árasztja a megváltás fényét. [...]”

Péter, a keresztségben kapott isteni fény öleljen magához és őrizzen meg Téged mindörökké. Ámen.

(Várszegi Asztrik pannonhalmi főapát búcsúztató beszéde elhangzott Gannán, Esterházy Péter temetésén 2016. augusztus 2-án. Ebből közöltünk részleteket.)

